

VASÁRNAP

SZABADSAG MAGAZINE SECTION

komány Áruink Németországból, Győr
el. Csak \$10.75, míg a készlet tart
mint az ár, amit ajánlunk. Mivel
az alkalmat megelőző. Ajánlatos, hogy
ott képviseljen. Vigádj ki csak kár-
tát, csatlóhoz hozzá 50 centet száll-
amikor a 4 tárgyat kézbesítik Önnek.

ORA. Diszes kivitelű, szép mintájú
keszen fűlével. Legjobb munka, min-
kora játszik csak fél kupa és a
időben játszik. Trüfjesen úgy játszik,
szerkesztésénél fogva igen pontos 100
és 7 és fél széles.

Pontosan megmondja előre az 1000
legjobb model, amit valaha ide ho-
mometer. Szakszerűen van készíttve,
vitel. Ugyanínt egy Fahrenheit-
-

nikkel tokban, elsőrendűen fényesre
működik és így igen jól mutatja az

ENI" BOROTVA. Legnagyobb gond-
borotvákat mindenütt a világon ma-

külön, ilyen alacsony áron. Csakis az
olcsón. (Mexicó és Kanadai rendelé-
a teljes árszámot is.) Ragadj meg

S COMPANY
NES ST. CHICAGO, ILL.
233. 42. 50

mértékben való megtérülését.
bizonyára elősegítene az építke-
ések fellendülését s hamarosan
réget vetne a lakásínségnek.

DŰ REVOLVER

Volt-e már valaha ilyen
alkalma, hogy olyan jó
revolvert ilyen olcsón vá-
árolhasson? Ezeket a
revolvereket háború ide-
jén a francia és orosz
hadsergekben használták
és mint egyike a legjobb-
nak ismerték. A leg-
finomabb acélból, 6 löve-
s, két vagy négy kalib-
ra, 22, 32 és 38 kalib-
rú. Rendes Ára \$17.95.
Mivel egy nagy rendelés-
nél felmaradt kis menny-
ségeket mi vásároltuk
meg, abban a helyzetben
vagyunk hogy ilyen ol-
csónál ki' az alkalmat és ol-
belyeget, a szállítási költségekre és a
beszítik Önnek. Ha nincs megalágyva,
visszaküldjük pénzt az utolsó centig.

136 W. Chicago Ave. Chicago, Ill.
11ms-411

megis szerzett ablakot. Mondja meg a kocsisnak a
hászámot, s tartózkodjék a lépcső közelében, hogy
az ablakhoz vezethessen bennünket. Elmehet!
A titkár meghajolt és indulni készült. A gróf
visszaszóltotta.
— Igaz, legyen szives megkérdezni Pastrinit,
megkapta-e már a tavolettát és elküldi-e nekem
egy pillanatra?
— Főlöleges, — szólt Franz, jegyzőkönyvét

ban helyet ajánlani nekünk; mivel jörelősebb
ban, nem tudna megmondani esetleg, hogyan
helyet szereznünk a Piazza del Popolon?
Ah, igen, igen, — válaszolt a gróf szórako-
de melységes tekintetével. Morceff tekinte-
esve, — úgy rémlik előttem is, mintha valami
esére készülnének azon a téren.
anz örült, hogy a gróf nem kerülte el ezt a

VASÁRNAP

A "SZABADSÁG" SZÉPIRODALMI
MELLÉKLETE.

SUNDAY MAGAZINE

of the oldest established and largest Hungarian
Paper in the United States.

Editor DR. ANDREW CSERNA szerkesztő.

Edited and Published at Szerkesztőség
és kiadóhivatal
700-710 HURON ROAD, CLEVELAND, OHIO

"Engedelmesség"

ANGLIÁBAN, ahol régi tradícióknak még mindig megvan a törvényerejük, ahol a törvényhozás elnöke még mindig parókában ül gyapjuzsájkán, a házassági aktusnak, az esketésnek is megmaradt tradicionális formája. A menyasszony ott még ma is hűséget és engedelmességet fogad vőlegényének, leendő urának. Azaz, hogy fogadott. Mert a minap ezen a szokás-jog szentelte fogadalmon rést ütött egy anglikán menyasszony. Azaz, hogy nem is a menyasszony, hanem az eskető lelkész, aki nem is lelkész volt, hanem lelkész. Tehát egyszerre két rés a tradíción. Az egyik, hogy Angliában a lelkészi pályát meghódította a nő, a másik, hogy ez a nő felszabadította nőársait egy régi és bevett, mind eddig kötelezőnek elismert fogadalom, az engedelmesség fogadalmá alól. Egyszerűen nem intézte a menyasszonyhoz a szokásos kérdést az engedelmességre vonatkozólag s mikor az esküvő után a szemfüles riporter e mulasztást számon kérte, mosolyogva válaszolta, hogy szándékosan hagyta el e kérdést, mely nem vág a modern ember lelki- és akaratvilágába s hozzátette, hogy vállalja érte a felelősséget Isten és ember előtt — lelkészi felelőssége teljes tudatában. Kimarad-e most már az engedelmességi fogadalom az angol egyházi esketés formulájából vagy sem, megindul-e a harc az engedelmesség és nem engedelmesség közt a piros és fehér rózsza évszázados harcának mintájára, nem tudjuk; nem is érdekes. Minket megkap maga a probléma, mint a nő szellem- és jellemfejlődésének egyik etapja, azoknak a küzdelmeknek hosszú sorozata folyamán, amelyet köznyelven nőemancipációnak neveznek. A kérdés az, kötelezhető-e, kötelezendő-e a nő, ha házasságra lép, örök engedelmességre a férje iránt?

TERJÜNK ki egy pillanatra az emberi fejlődés sok százezer éves multjára. A ködfátyolos multra, a melybe a tudomány fátylaja is csak a gondolattal és a logikával tud kissé belevilágítani, mert nincs róla semmiféle más dokumentuma.

RIDEG természettudósok, materialista bölcsészek az élet és természet egyedüli céljának a szaporodást, a fajfentartást jelölték meg. Az ősemberiség életének és életnyilvánulásának kutatói azt állítják, hogy az első harcok ember és ember közt a nőért folytak. A primitív ember, az, aki el-

sőnek járt emelt fővel, két lábon és hússággal a kezében védekezett a vadállatok ellen vagy támadta azokat a táplálékért, a maga fajtája ellen, akkor támadt először gyilkos szándékkal, amikor nőt akart magának rabolni — mástól. S a természet kényszerének engedett, amikor a asszony számára táplálékról gondoskodott, — nem gyengédségből, melyet az ősember aligha érzett, hanem mert fentartani kívánta őt és gyermekeit. Az asszonyrablási mithoszok utalnak már arra, hogy a szerelem, — még ott is, ahol a táplálékosági viszonyok semmi okot sem adtak a férfiak egymás elleni küzdelmének, — mikor háborukat váltott ki. Az asszony birásának vágyából, — amit nevezhetünk primitív szerelemnek — a család, majd a törzs, a nemzetség, az állam. Ezek már szervezetten küzdöttek a táplálékért, mert hisz asszonyt, gyermeket, rokonságot kellett ellátni és védeni. Itt már — még mindig a primitív embert nézve — az asszonyért és táplálkozásért való első háborúk egymásba olvadnak. Küzdelmek az élelemért, a földért,

ismerje. Megpróbálta idealizálni a szeretet és a szerelem sokféle formalizmusával; megpróbálták vallásrendszerek a testnek a lélek alá való rendelésével. Az őszöntön keresztültört mindezen s a férfierzés, de a női is, fölötté gyakran — többször, mint nők — kényszernek fogadja az őszönt törvényt s megaláztatásnak érzi, amikor annak kénytelen behódolni. Innen ered gyakorta a nemeknek egymás ellen tapasztalható ingerültsége, sőt nem ritkán gyűlölete. Amiről a válóperek titkos aktái vajmi sokat mondhatnának.

ENGEDELMESSÉG... Az ősember, aki asszonyt rabolt, életét kockáztatta érte nap-nap után, védve barlangját a vetélytársaktól s a vadállatoktól. És követelte magának érte a test föltétlen birtokát. S a nőnek engedelmessége volt ára védelmének és táplálásának. Ez az ősi, meg nem írott, de elevenen ható szerződés végigkíséri az emberiséget évezredek át. Még a lelkiekre is kiszélesedett, amikor kezdtek elismerni, hogy a nőnek is van lelke. S amióta ez a lélek fölébredt, azóta indult meg a küzdelem a nő felszabadulásáért. Csendes kimenetelű zugaiban, háremek elrostélyozott ablakai mögött kezdett vergődni ez a lélek a maga szentségéért. Az engedelmesség szörnyű kötelezettsége volt a béklyó, melyet szét kellett törölni, hogy a nő felszabaduljon. És a mult században megkezdett harcban felismerték, hogy a felszabadulás, a béklyók lerázása, a gazdasági függetlenséggel kezdődik. Ha a férfi nem feltétlenül kell, hogy táplálékoladjon, ha a törvény és a kultúra védi a nőt, az engedelmesség egyoldalú kötelezettségének nincs sem joga, sem értelme. Az a sok ezer meg ezer nő, aki ma önmaga keresi megkenyerét, természetszerűleg érzi a maga egyenjogúságát, a többi pedig az asszonyi lélek szentségének tudatában, védi vagy akarja védeni testének is a szentségét. S amit nyügnék és megaláztatásnak érzett az engedelmességre kötelezett nő évezredek át, ma már nem hajlandó másnak alárendelni, csupán becsületes és igaz érzésének. Ez nem revolúció, — ez evolúció. A nő kezdi már alaposan megtanulni azt a módot, miként tartsa magától kellő távolságra a férfiiséget; ismerni és tudni akar mindent és ismer és tud mindent. És már átalakul azzá az önérzetes, tudatos lényé, aki hideg és kritikus szemmel tudja nézni a férfit; akiben a vér háborgását lecsitítja az önérzet és akarat ereje; aki a jog-egyenlőség teóriáját praxissá változtatja s már nem lesütött szemmel, hanem az éber öntudat nyílt tekintetével áll meg a férfi előtt. Még nem alakult ki teljesen a típus, még vannak visszafüggések az engedelmesség tradícióiba, de szemmel látható az átalakulás. Felfelé visz-e ez magasabb kulturrégiókba, vagy létompítja-e a természet akaratát az érzések elsatnyulásával, ki tudná előre megjósolni? Az anglikán lelkész is az előbbit hiszi. Figyünk és reméljük mi is!

Halálos ítélet

Sárgapiros falevél
Készülődik lefelé.
Nyári levél készülődj:
Hónod alatt ősi rügy;
Ősi rügy.
Uj élet —
Halálos
Ítélet.

Ősi levél be szines,
Bölcsességgel beszédes.
Elnézik az emberek:
Lehulltában hogy perog:
Sines vagy
Halovány —
Igy beszél
Valahány:

Én is rügyből bomoltam,
Én is ítélet voltam.
Tavasz-nyár zöld levele:
Az ítélet egy fele;
Más fele:
Hervadás,
Lehullás,
Helyadás —

hogy asszonyt és gyermeket, tehát a családot fentartsák. Azóta az élelemért való harc a évszázadok során csak nevet és formát változtatott. Lényege ugyanaz maradt. Ma már tudjuk, hogy az igazi háborúk oka a gazdasági érdek volt. Az emelkedő kultúrával az életfentartási igények őriási módon növekedtek. De minden csak körítés volt. Luxus az eredeti és örökké változatlan alapigény mellett: fentartani és táplálni a nőt s vele a családot.

A KULTURA magas fokára jutott ember, az ő kifinomult esztétikájával, belénevelt és társadalmi szükségletek szerint kialakult moráljával — joggal vagy anélkül — de berzenkedik a gondolat ellen, hogy a természetnek fontemlített egyedüli végcélját el-

VOLT egy hata...
nevi, ak...
vált: Pálma és...
Pálma leány...
megülte a lovat...
nál és a kardot...
forgatta. Aki...
te, annak meg...
mert megfogadta...
gínál különb...
De valamennyi...
legyőzte.

— Örökre párt...
mondotta az...
hogy egyik kér...
sük el a térről...
cal, a fájdalom...
cal, a szegység...

A kis k... a r...

EGYSZER a...
volt és elha...
dászni meg...
csenyére. Azt...
nak:

— Gyerekek...
ki ne menjetek...
járom, mert tal...
dással.

A róka gyere...
hogy jók leszn...
erre elindult, h...
nyét keritsen. V...
Ment mendeg...
kőn által, egysz...
ért, amelyiken...
kült.

— No, ez épp...
— mondotta ró...
vigyázzal a tó...
zott. Mikor a...
megszöjtötte a...
— Nem jönne...
a partja sétálni...
este.

— Nem megy...
a kacs — mert

— Dehogy es...
ban sines, csak...
nem, hogy szép...
megbámulhassam...
talos lépteiben...
nek, mert hidd...
olyan előkelően

A kis kacs b...
a vén róka hize...
hogy nem akar...
ma, csak az ő...
mulni és könny...
nyörködni. Bús...
partja, de alig...
ham, a róka nyal...
hápogott szeg...
róka-fióknak

A

ANYULAK...
panaszolta...
a békának.

— Örökös fele...
emberek és áll...
egyik szónokai...
rókák és majd...
állat martaléka...
nos rettegésük...
línál. Jobb les...
surre meghalun...
S nekirohant...
köszeli tónak, h...
halálukat. De

ZSÉRE KES...
Franz örü...
vat

Gyémánt Marty, a gazdagság legeredetibb ellensége

6,000,000 ember és egy jellem. — A tékozló fiú a Broadway ragyogó, fehér utján. — Aki három hónap alatt költ el 150,000 dollárt. — Egy ügyvéd, aki sohasem visz pert a törvényszék elé. — Kabinos fiú és boxoló bajnok. — Egy gyerek, aki megszökök hazulról, mert sérti a barátja viselkedése. — A milliomos amerikai nagybácsi. — A vagyon hét csapása. — Gyémánt Marty az író és filozófus. — Félmillió dolláros életkíslet. — Tanulmányok a munkátlan gazdagok életéről. — A tékozlás legkülönösebb és legszörvényesebb módszere. — Gyémánt Marty a szegények és a gazdagok résztvevő megértője.

NEW YORK hat millió emberi jelleme közül egyik sem mulja felül egyedülállóságában azét a fiatal emberét, aki a West 73-ik utca egyik előkelő palotájában lakik s aki olyan karriert kezdett, amely alkalmas az irigység felkeltésére.

Mindenképen egyéni és szórakoztató, furcsa és meglepő egyéniség ez a fiatal ember s a neve Gyémánt Marty Kline. Az újságok megírták, hogy mint jelent meg a minap a rendőrbíró előtt, mint egy kétszáz dolláros vendéglői számla körül kifejlődött pernek főszereplője. Tegnap még boxoló bajnok volt Gyémánt Marty, de ma már váratlanul egy félmillió vagyon egyedüli örököse és tékozló fiú a Broadway ragyogó, fehér utján.

Azok a helyek, ahol a pénz úgy olvad el, mint valami magikus csodás, ezek az ő tivornyáinak tanyái. Mesés pezsgők ömlése az ő hanyag szórakozása és nagyszerű költsége. Hatalmas autókban ülnek egyik szórakozóhelyről a másikba ragadta barátainak lázongó csapatát, bankjegyeket hajított pénzérek és cigarettárus leányok felé. Lakomáin a legritkább és a legválogatottabb fogásokért kiáltott, mesébe illő összegek elhajításával töltötte idejét a szürkülő hajnaltól az elboruló hajnalig és ismét a rózsaszínű pirkadásokig, amíg végül azután vagy három hónap leforgása alatt megszabadult százötven ezer dollár terhetől s eltékozlta azokat a csodás fényű gyémántokat, amelyekről nevére nyerte a Broadway világitó éjszakáin.

Gyémánt Martyt, a különös és egyetlen, a tékozlót és különöset egy reggel felkereste egy újságíró. Gyémánt Marty keze fehér volt a gyémánt gyűrűk villogásában. Gyémánt Marty egy széles mellűt viselt reggeli pazsamáján, amely drágakövek tüzeiben szikrázott. Arca a boxoló, kihívó, durva bőru, amelyet a széles tompa orr ural. Ritkuló, fekete haja mélyen behullott széles, rancos homlokába. Csak a szemek megkapóak ebben az areban, amelyek tulajdonképpen hozzá, barnák és bensőséggel teljesen ragyognak. Beszéde lassu volt, vad multa emlékeztető és fáradtságosan a helyes kifejezéseket kereső.

„Az élet pénzes oldalát járom” — mondta — „s végletekig át akarok látni rajta. Minden élvezetet meg fogok szerezni, ami csak pénzért kapható, oly gyorsan költsékezzem, ahogy csak lehet.”

Gyémánt Marty ezeket nem nagyizolva, hanem valami különös és súlyos komolysággal beszélt.

„Hogy tudta megcsinálni azt, hogy néhány hét alatt elköltött százötven ezer dollárt?” kérdezte az újságíró a szegény ember csodálkozásával.

„Próbáljon minden este barátokat pezsgővel megvendégszolgálni s akkor meg fogja látni” — hangzott a válasz. „Ötszáz dollár egy este — az semmi. Vásároljon ajándékokat drága asszonyoknak s akkor meg fogja látni. Nincs ennek határa. Hajtson finom koscsikat, játszon egy kissé, menjen el költséges helyekre. Ezek mindent felemésztenek. Mint egy mozdony úgy rohanok át olyan helyeken, amelyek valóban pénzbe, összegekbe kerülnek. Vannak helyek — senki sem ismeri őket, kivéve a nagy költsékezőket. En mindezeknek vendége vagyok. En jobban ismerem New Yorkot, mint Hylan, a polgármester. Azért élek, hogy költsékezzem s az élet elragad mindenhova.

Még mindig semmi nagyizolás sem volt Gyémánt Marty hangjában, inkább most valami sötét komolyság rezdült meg benne. S ezután jött, kibugygyant a szájából egy szó, fantasztikus és a Broadway zajában még talán sohasem hallott szó: résztvét. A filozófusok, a vallások résztvéte.

„Az az én bajom, hogy én mindig együtt érek a másik emberrel.” — mondta Gyémánt Marty és mély hangja megbotlott a szavak keresésében. „Az apám épp ilyen volt” — folytatta. „Az apám, aki ügyvéd volt Londonban és sokat keresett, de sohasem lett gazdag. mert gyűlölte azt, ha a törvényszék elé kellett mennie felei ügyében. A pereket csaknem mindig a törvényszék kívül intézte el.”

„Apám Oroszországban született és zsidó volt,” beszélt tovább Gyémánt Marty. „S Londonban gyermekkoromban volt egy fiupajtásom, aki szegény volt s akinek szülei odaajándékozták viselő háimat. Apám és anyám szépen öltöztettek ha egy ruhám nem tetszett nekik, hát azt ajándékozták barátomnak ünneplő ruhául. De a fiú volt mégis a legbüszkébb egész Londonban. Ez sértett. Ami nekem nem volt jó, az előtte szinte tulajdonként látszott. Ezt nem tudtam elviselni. Ez fellázított az otthonon ellen s én megszökötem.”

„Mint kabinos fiú egy hajóra mentem, ledolgoztam a kezemet. Különböző hajókon, különböző kikötőkben nőttem fel éhezve, rabszolga munkát végezve. A legáljabb munkát végeztem, amit ember csak magára vállalhat. Ha egy kikötőben egészen kifogy-

ókat mindig vasalásért és javításért. Ha vissza hozzák, hát átnézem őket. Az egyiknek hiányzik egy gomb. A szabó nem vette észre. Ismerek embereket, akiknek csak egy ruhájuk van, de ha azon hiányzik valami esekélyesség, mindjárt letelefonálnak a szabónak s rögtön elszaladtatják magukhoz. En ezt nem tudom megtenni. En fogom a gombtalan kabátot és félreteszem. Nem kívánom, hogy a szabó még egy utat tegyen hozzám. Legközelebb, ha ismét ruhákat adok neki, megmondom, hogy valami külön díjazást akarok fizetni a hiányzó gomb felváltásáért. S ha valami előkelő helyen étkezem, mondjuk, hogy leejtem a villámot, a legtöbbször rögtön a pincért hívnák egy másikért. De az a fiú dolgozik. A lábain lúdtalpak nőnek. En nem akarok adni neki olyan munkát, amit magam is elvégezhetek. En így felemelem a villát és félreteszem. S késsel eszem addig, amíg a pincér felém nem jár véletlenül.

„Nos, ilyen voltam én mindig. En segíteni akarok a másik embernek és meg akarom érteni őt. Mielőtt enyém lett volna ez a pénz, a szegények életét tanulmányoztam. Ugy éltem és úgy dolgoztam, ahogy ők élnek és ők dolgoznak. De mindig gondoltam arra, hogy egy napon majd tanulmányozni kezdem a gazdagok életét is.”

S valóban, Gyémánt Martynak volt egy nagybácsija, aki lement Argentínába s ott mint rancher meggazdagodott. Egész vagyona, mintegy félmillió dollár, halála után egyetlen rokonára, Gyémánt Martyra szállt. A vagyon legnagyobb része készpénz volt, másik része biztos jövedelmű befektetés. Így kezdődött a boxoló tékozló pályafutása.

„Láttam a szegények bajait. S most azt kívánom, hogy meglássam a gazdagokét. En megláttam őket” — így szölt Gyémánt Marty rövid szünet után.

Ez az ember érezte az élet kemény és súlyos csapásait életének nehéz és küzdelmes időszakában. A gazdagság váratlan áldásával azután egész testtel vetette bele magát a tobzódás örvényébe. S ennek az ugrásnak oka — a résztvét volt. Valóban ez egyedül álló tény. De Gyémánt Marty nem hazudik. S bár arca a durva boxoló, szemében ott ég valami, ami igazolja állításait, valami mély és kiirthatatlan emberszeretet, szelid könyörület és megértő, együttérző résztvét. Ezek a komoly, szomorú, gyantás barna szemek szeretettel ölelték át a szegények rongyait és szelid szájalommal hatoltak be a gazdagok selymeibe. Gyémánt résztvét a szegények életében és résztvétet érzett s Gyémánt résztvét a gazdagok életében és szívét résztvét fogta el.

„S ez az, amit tanultam” — folytatta ismét a most a fanatizmus hevítette szavait, amint kifejtette filozófiáját, amit a gazdagok orgiáin szívott magába. „Megtanultam, s jól tanultam meg, hogy az élet legfőbb, legnagyobb csapása — a pénz.”

„Ha megölök egy embert, a pénz kiszabadíthat. Ha egy embertársam feleségét kívánom, a pénz megvásárolhatja. Pénzért az ember elárulja a barátját, elhanyagolja kötelességét és a végletekig leleacsorodik. En észrevettem ezeket a dolgokat a Broadway életében és kipróbáltam őket. A legnagyobb a gazdagok. S mégis a szegények mindig azért küzdenek, hogy gazdagokká legyenek.”

Nos, ez nem éppen a legújabb bölcsesség, de valami különös iz, valami új iz vegyül bele, ahogy elhangzik a Broadway legújabb tékozlójának ajkairól. S nem a szemlélődő bölcsesség az, ami kielégítene Gyémánt Martyt. Ő elhatározta, hogy tapasztalatait az emberek javára fogja kamatoztatni. S a gazdagság hét csapásának feltárására akarja szentelni életét.

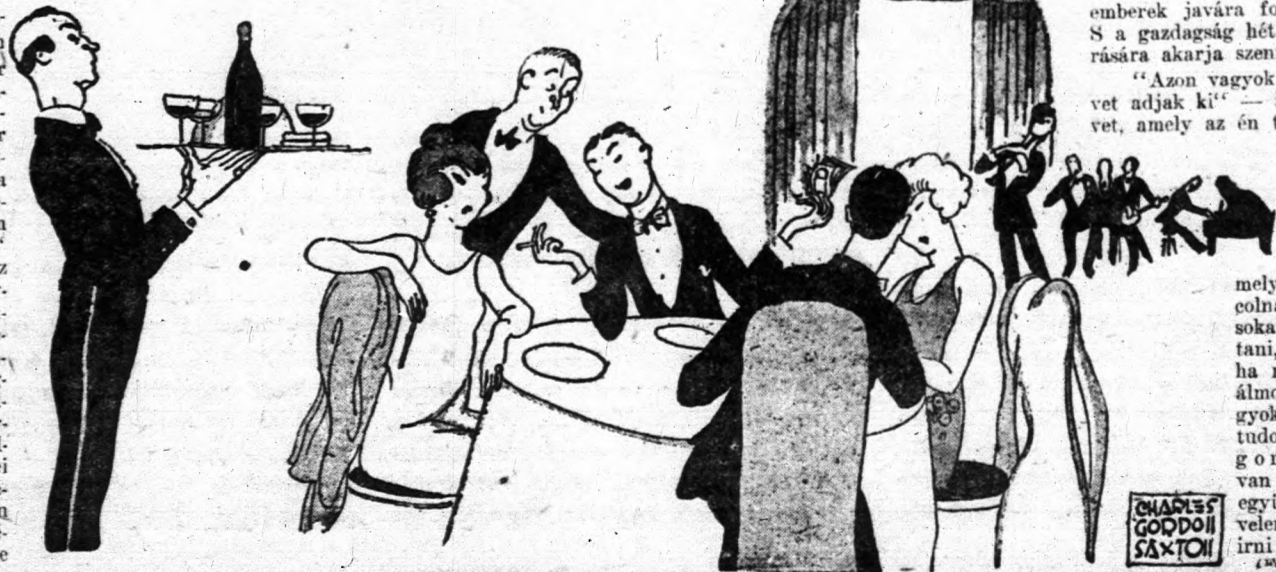
„Azon vagyok most, hogy könyvet adjak ki” — ígérte. — „Könyvet, amely az én tapasztalataim lelkét fogja tanítani. Ez a könyv el fogja mondani a szegényeknek, hogy a gazdagság, a melyért ők annyit harcolnak, olyan csapásokat fog rájuk zúdítani, amilyenekről soha még csak nem is álmodtak. En nem vagyok művelt. En nem tudom kifejezni s gondolataimat. De van egy titkárom, aki együtt fog dolgozni velem s aki le fogja írni azokat a tapasztalataim.”

tam a pénzből, oda szoktam volt menni egy járókelőhöz. De sohasem kértem pénzt. Megmondtam neki, hogy nincs egy centem se és éhezem és hogy engedje meg kitisztítanom a cipőjét. Ha csak egy quarter volt a zsebemben s egy fiú segítséget kért tőlem, nem feleltem meg vele vagyonomat, hanem odaadtam neki az egészét.”

„Amikor husz éves lettem, erős voltam, egészséges és tudtam boxolni. Megtanultam az ökleimet használni a hajók fedélzetén a kemény időkben és beálltam boxolóknak. Külföldi helyeken, meg New Yorkban verekedtem. En gyors voltam. Nagyszerű ütéseim voltak s általában úgy tekintettek rám, mint nagy reményekre jogosító versenyzőre. Csak egy dolgot tartott vissza attól, hogy sohasem értem fel ezen a pályán az igazi esuesokhoz. Boxolás közben, ha láttam, hogy a másik ember vérzik, nem tudtam még egyszer megütni. Inkább magam — fogtam fel egy ütést. Sok ütést kaptam én már ezért. Ha vért láttam, nem tudtam tovább ütni.”

„Nyolevan ruhám van” — tért át Gyémánt Marty egy fordulattal jelen életének leírására. „A szabóhoz küldöm

CHARLES GODDOL SAXTON

Rendőri hir

Irta: Szentgyörgyi Ferenc

Budán, reggel hat órakor, egy tizedrangú szálló második emeletének ablakán kihajolt egy fiatal ember. A Duna sárga vize szeliden futott a rakodó partok között és Pest föltött még türethetően tiszta volt a levegő. A hidon konflisok döcögtek, néha-néha egy egy zöldszinű, lomha postautó is végigdübörgött, majd éles csepenyüberregés hallatszott és a pesti hídfőnél, a vásárcsarnoknál feltűnt az első villamos. A fiatal ember ott a szálló második emeletének nyitott ablakában sokáig, nagyon sokáig nézett át Pestre, különösen a Bazilika irányában. A fiatal ember ugyanis valamikor nagyon régen, még tegnap is, ott lakott a Nádor-utcában a szüleivel és most azért jött át Budára, mert ráeszmélt arra, hogy az életnek nincsen semmi célja és értelme, hogy a világ jól el volt nélküle millió és millió és millió évig, mint ahogyan zökkenés, nyugtalanság-nélkül fog tovább forogni akkor is, amikor ő már többet nem megy a különlegességi trafikba világos, ropogós szivarokért, nem olvassa el többé az esti lapokat, nem fog megfordulni suhogó női szoknyák után, nem ül számozatlan koscsik bődíványára, a jobb sarkokban, jobbkijára könyökölve, keresztbevetett lábakkal és nem lesznek éjszakai, amikor hátán dzsidas-század piros hajtókás főri tisztjei, a Metternich, Lubomirsky hercegek, Wasmer bárók, Chilinsky lovagok és az inkább areukban piros hajdu nemzetek, régi Boeskaik, Thököli, Rákóczi szabadságharcok rettenetes vitézeinek büszke lezármazói... Még frissen sajgóttak Világos, Arad, a Neugebäude, Kufstein, Olmütz, Josefstadt történetének fájdalmas sebei, a holáner-század (a hajduk nevezik így a dzsidas) és tisztjei a szegény pirját, a harag tüzeit akaratlanul felgyújtották a megkeményült hajduarokokon. A nők nem fogadták a házaikhoz szállásolt idegen, szerrintük ellenséges tiszteknek a köszönését sem. A szomorú magyar farsangokon inkább még a báloktól is távol tartották magukat, hogysem az idegen hatalom tisztjével táncoljanak egy polkát vagy egy mazurkát.

A széles hátár azonban rétes tavaival, őrfás rónáival vízi szárnyasnak, szárazföldi vadnak kedves tanyája volt és éppen a vadászat volt az, ami a dzsidas tisztet és a hajduk lovas urait a rezes pusztai legelőn egy-egy alkalmi agarászaton összehozta... Ő, az agar hegyes, csupasz fejével, gyémánt tűző szemével, zselészügyű, nyulánk testével, körmös izmu lábszáraival még a rejtelmes, szent Ázsiából hű kísérője a lovas magyarnak. Az agar és nyergelt ló az ezeréves nemzeti küzdés iszonyu fergetegében soha el nem maradt a hareos magyar mellől. A ló és agar jel képesen az ezerszentes és ősbibb idők magyarjának sorsát kifejezik, ezért voltak mindenha legkedvesebb állataik a hajduknak. A ló alá vastag szalmaágyást szórtak a meleg istálló hidlására, hogy a drága, nemes jószág mennél puhábbat pihenjen s a hegyes fejű, mozgókonny rózsalevélfüli, agárnak meg — Solyom, te, Tündér, te! Iszki te — bent a nagy ebédőszobában a medvebőrrel végigtakart kanapéra is szabad volt felfeküdni, azaz, hogy a kényes, vakmerő kutyák nem igen néztek: — mi szabad vagy nem szabad? A tejes köcsögbe bedugta fejét az agar és a konyhán a fedőt félretolta a sitergő pecsenyéről...

— Haj, az urnak kedvencei! — az öreg szolgáló rökö-

volt. Egy szőke, sovány pesti leány, akit két évvel ezelőtt a szülei jelöltek ki a számára és neki nem volt semmi ellenvetése, semmi kifogása, mint ahogyan megjegyzés nélkül vett tudomásul mindent, ami az életben vele történt.

— A szállóban még alszomnak, — mondta, amikor hozzáfogott a levélíráshoz. Mire készen leszek, akkor, igen, majd akkor...

Kissé bosszantotta, hogy most, ebben az utolsó percben is, amikor a legutolsó konyhalánynak is van energiája a lug követ felhajtani, — hogy ő még most is huzza-halassza az időt, de azért leült, kezébe vette a tollat és leírta: Renéé.

Cigaretttára gyújtott. Gondolkozott. Aztán okosan, sietve, kissé kusza betűkkel megírta a következő sorokat:

"Ismerem annyira a riporterek fürgeségét, hogy mire ez az írás a maga kezéhez jut, maga már az újságokból értesülni fog mindenről. Tudni

fogja, hogy x hotelben agyonlőtte magát egy fiatal ember, a rendőri bizottság megállapította, hogy a golyó a szívet furta át és a lövés feltétlenül halálos volt. Tudni fogja azt is, hogy a szálló személyzete nem vett észre rajtam semmi különöset. Nem voltam izgatott akkor sem, amikor a szobaleányt ezért a levélpapírrért küldtem. A lapok bizonyára azt is megírják, hogy jómódu, rendezett anyagi viszonyok között élő fiatal ember voltam és tettemnek oka ismeretlen. Vagy pillanatnyi elmezavar.

Renéé! Én ki akarom börtöni a hírlapok tudósítását. Én azt akarom, hogy maga, ki szinte a tökéletességig finom és kulturlény, aki írók írásait nem hajlandó kritiká nélkül elfogadni csupán azért, mert írók írták és nyomtatva vannak, maga, ki tudja, hogy sem mi sem történik ok nélkül, különösen nem a parancsszóra hivatott halál, — én azt akarom, hogy maga, egyedül maga tud-

ja meg, miért kellett nekem harminc esztendővel, egy nyomorult kis budai hotelszobában keresztüllőni a szívemet. Tudja meg, hogy az az ut, amelyre én ráléptem, hosszú volt idáig, kezdődni pedig akkor kezdődött, amikor először vettem észre, hogy nekem tulajdonképpen nincsen senkim. — Maga, ha most vitatkoznánk egymással, tudom, azt felelné, hogy hát az apám, az anyám, a barátaim és itt van maga is. Hát lássa, Renéé, ez az, — ami nem igaz. Ez az a hazugság, amire én rájöttem. Igaz, hogy van apám, van anyám és én gyermekük vagyok. Egyetlen fiuk. És lássa sem az apám sem az anyám nem érznek hiányomat, ha nem lennék. Szeretnek, mert vagyok, de nem szeretnének, ha nem lennék. Elfogadnak, de feltétlen szükségük nincs reám. Mint nekem reájuk. Mint a barátaimra. Mint azoknak reám. Vagyok és nekik jólesik, hogy azt mondhatják nekem: sze-

retlek. De csak azért mondják, mert jólesik. Önzésből. És ha nem volnék, akkor másnak mondanák. Nem, nincs rá szükségük, mint ahogyan nem kellek én magának sem és maga sem nekem. Szereltem! Hát szereleln az, amikor már csak akkor remegek meg, ha azt látom, hogy szép, finom, fehér a lába, hogy a nyaka, a válla a fekete estélyi ruhában vakítóan ragyog? De ugyanigy megremegek, ha más lányról látom ezt. Aki szebb, mint maga aki talán még nem mutatott meg annyit magából, mint maga nekem. Hát szerelem ez? Hát ez elég ahhoz, amit boldogságnak neveznek? Erre lehet esküt tenni, hűséget fogadni egy egész életre? Aztán magának én! Hát kellek én magának így, ahogy vagyok! A hajam fekete, rövidlábú vagyok és borotválom a bajuszomat. Maga azt mondja, jól van ez így. Magának éppen ez kell. Lássa ez is hazugság. A hajam megszűrki előbb mint kellene. Orvos mondta, és lehet, hogy az egyik szememre meg is vakulok. Azt mondják nem lehet rajta segíteni. Nos, hát ez kell magának. És a lelkünk! A maga szubtilis lelke mellett az én koránvényt, eláradt lelkem! Van, aki ezt össze tudja gyúrni, aki ebből egészséges életet tud teremteni!

...Maga, Renéé, minderre most azt felelné, hogy ezért nem érdemes meg meghalni. Ha az ember teljesen egyedül marad is, ha senkije sincs, akkor is van értéke, értelme, célja az életének. De akarni kell és verekedni kell. Önmagáért. Hát lássa, ez nagyon szép, de én ezt nem akarom. Miért verekedjem, miért harcoljak, amikor végeredményben csak ide jutnék el Budára, ebbe a piszkos hotelszobába. Azért, mert tavasz is van, mert illatosak a virágok, mert rők vannak, még magánál is szebbek, mert écskolni lehet, mert finom cigarettákat és szivarokat adnak, mert a Duna parton, a korzón kacagás van, öröm, mámor, mert a hivatalos szobákban hűvös a levegő, udvarias, leereszkedő a kegyelmes ur és igéretet tett a jövőre, biztatott... bátorított!! Hát ezért, ezért!

Renéé, én nem tudok akarni, én nem tudok bátor lenni és mert az erőszakolt halálhoz gyávagság kell, férfiatlanság, hát én a revolverhez nyulok." A fiatal ember ott fekt a hotelszobában, amikor ideig jutott a levélíráshoz, a tollat odaacsapta az asztalhoz, felgrott és amit írt, darabokra tépte. Aztán odalépett a cserépkályhához, gyufát vett elő és a kályha ajtajában meggyújtotta a levélpapírost. Nyugodtan megvárta, amíg a rossz olcsó papiros megszenesedett. Akkor a kezével összegyúrta.

— Nem, — mondotta, — nem, neki sem írom meg. — Hadd higgye, hogy miatta volt. Hogy azt hittem, nem szeret. A nőknek szükségük van férfi holttestekre.

És a revolvere után nyult.

Amikor feltörték szobájának ajtaját, az asztalon egy papírlap feküdt, rajta ez a sor: "Tudom, nem szeretted." Az újságok is lekötözték. És a szőke pesti leány, aki két évig a fiatal ember menyasszonya volt, amikor az öngyilkosság részleteit elolvasta, könnyein át, dühösen mondotta:

— Nem értem, hogyan lehetett ennyire figyelmen kívül hagyni a címet is odairhatta volna.

A mexicói nyereg

Irta: Móric Pál

A SIKSÁGON épült, mely harangszavú Nánás hajduvárosban furesa társaság is volt az úgy együtt, — a fészek fékentangására székfővártélyozott dzsidas-század piros hajtókás főri tisztjei, a Metternich, Lubomirsky hercegek, Wasmer bárók, Chilinsky lovagok és az inkább areukban piros hajdu nemzetek, régi Boeskaik, Thököli, Rákóczi szabadságharcok rettenetes vitézeinek büszke lezármazói... Még frissen sajgóttak Világos, Arad, a Neugebäude, Kufstein, Olmütz, Josefstadt történetének fájdalmas sebei, a holáner-század (a hajduk nevezik így a dzsidas) és tisztjei a szegény pirját, a harag tüzeit akaratlanul felgyújtották a megkeményült hajduarokokon. A nők nem fogadták a házaikhoz szállásolt idegen, szerrintük ellenséges tiszteknek a köszönését sem. A szomorú magyar farsangokon inkább még a báloktól is távol tartották magukat, hogysem az idegen hatalom tisztjével táncoljanak egy polkát vagy egy mazurkát.

nyúlten, türtözött dühvel sópádkodott. Az agar bizony ott a nágy legelőn sem kérte soha senkitől az engedelmet, neki nyugtan rohantak a dobogószivű vad réti nyul után. Mike nemzeti ur Solyomja és Tündérje a Metternich hercegek tarka-barka, idegen fajta agarai elől bizony elkanyarították, földreacsapták a tapaszalt, vén huncut, veres nyulat... A zsalománynál azután a lovasok és az agarak nekihevíten össze-torpantak... Ő, a Solyom közben hegyes fehér fogával odavágott a kissé szemtelenül közelebb szimatoló Donauknak, a Metternich herceg egérszürke agarának. Kihasadt, veres lett a szájközlő agar bőre...

dős magyar paraszti mulatságot csakugyan utóbb már alig bírták szuszszal.

— Hiszen huszár voltam! — később a pihenőnél, a Dobogófogadóban szerényen mosolyogva vallotta a hajdu ur.

— Melyik regimentnél?

— Komárom alatt a Boeskaik huszároknál voltam főhadnagy.

— Hm! — a dzsidas főurak némileg összezavarodtak, a másik szempillantásban már Metternich és utána a többi tiszt férfias melegséggel nyujtotta kezét, — akkor szervusz... Hiszen voltaképpen bajtársak vagyunk.

— Iszkiri, te! — Mike ur ezüstsarkantyus keskeny lábával a kengyelben felemelkedett, kedves kutyájára emelte lovalólorát.

— Zurüek! Zurüek! — a hercegi dzsidasistek is kiáltozni kezdtek nyifakoló, ugrándozó döggjeikre.

Az agarások között, már politika ide vagy oda, az idők folyamán és kint a rónán dzsinté barátság szövődött. A dzsidasok csupán abba nem tudtak beletörődni, hogy a hajdu ur agaraival mindig legyőzte, előzte őket. Valamelyik keresztneve Pál is volt Metternich Sándor, Jenő, Alfréd, Mária, József, Hugó, Péter hercegnek, tehát így szól az egyik szer:

— Metternich vagyok! — tisztelgett a nyeregből a nyulánk kapitány.

— Mike Pál a nevem! — felelte az inkább zömök hajdu ur.

— Nagyszerű agarai vannak! — ámuldoztak a dzsidasok.

— Ezek bizony, uraim, — Mike ur, kinek horgas orra, körszakállas szikár feje volt, elmosolyodott, — csak olyan ezerszentes vagy még régibbfajta jó közönséges magyar paraszti agarak... Hehe, he! Őseim még Ázsiából hozták a magját.

— Ehe, he! — a tisztiek kezdtek jobban szemrevénni a zsinóros bekecsű komoly embert, majd engedelmet kértek, — talán most már együtt folytathatnánk az agarászatot?

— Kedves hercegem... Az agártól sajnálatomra nem tudok megválni, különben Mirza lovammal is megvagyok elégedve, a Wesselenyi báró zsidói méneseből való ez a remek félvér arabló, — felelte kitérőleg a nemzeti ur, utóbb azonban a sokszori unszólásra (Solyom különben vén kán agar volt már s Tündér közben vetett több remek agaroklyköt) átengedte az agarat.

— Nem bánom, ha csak majd meg nem bánják az urak, — tréfálkozott a hajdu ur, kinek legénye már a nyeregkapához kötötte a nyulat, — mert mi csak parasztok vagyunk és nem hamar szoktuk félbehagyni a mulatságot...

— Nem rossz, ezerszentesdős multu parasztnak lenni! — nevetni kezdett a régi aranyos cimerű Lubomirsky herceg. Valahol Polgár alatt végződött a rettenetes pogány nyulhajsza. A Solyom és Tündér minden hajtásnál lefűlelték a nyulat. A dzsidasok bámulták Mikét, mintha csak szárnya nőtt volna, a sárga virágu ökörfarkkórós legelőn úgy repült lovával, hogy a dzsidasok, az ezerszentes-

— Csakis barátságból, szeretetem felül adom.

— Nem, — mondotta, — nem, neki sem írom meg. — Hadd higgye, hogy miatta volt. Hogy azt hittem, nem szeret. A nőknek szükségük van férfi holttestekre.

— Emlékiül tehát legalább ezt a mexikói nyeret fogadd el tőlem nemes barátom! — A meghatott herceg gazdag gyűjteményéből egy esodaszép bőrmunkájú, kápáján ezüst veretű sallangokkal, ezüst díszekkel, esillogó kövekkel felpompázott magas nyeret és kantárszámot vadászimborája ölébe helyezte... A féltve őrizett mexikói nyeret később mégis a galamboktól lakott padlásra került. A szemét, piszok eltemette és utóbb pusztulás lett a része a fejedelmi nyeregnek. A Mikeportáról, hol a rácsoskapu faragott, bugós vén bálványfája (Folytatás a 15-ik oldalon.)

— Nem, — mondotta, — nem, neki sem írom meg. — Hadd higgye, hogy miatta volt. Hogy azt hittem, nem szeret. A nőknek szükségük van férfi holttestekre.

— Valakinek, — mondotta magában, míg a szobaleány távol volt, — mégis tartozom megmagyarázni távozásomat.

— Valakinek, — mondotta magában, míg a szobaleány távol volt, — mégis tartozom megmagyarázni távozásomat.

— Valakinek, — mondotta magában, míg a szobaleány távol volt, — mégis tartozom megmagyarázni távozásomat.

— Valakinek, — mondotta magában, míg a szobaleány távol volt, — mégis tartozom megmagyarázni távozásomat.

— Valakinek, — mondotta magában, míg a szobaleány távol volt, — mégis tartozom megmagyarázni távozásomat.

— Valakinek, — mondotta magában, míg a szobaleány távol volt, — mégis tartozom megmagyarázni távozásomat.

— Valakinek, — mondotta magában, míg a szobaleány távol volt, — mégis tartozom megmagyarázni távozásomat.

— Valakinek, — mondotta magában, míg a szobaleány távol volt, — mégis tartozom megmagyarázni távozásomat.

— Valakinek, — mondotta magában, míg a szobaleány távol volt, — mégis tartozom megmagyarázni távozásomat.

— Valakinek, — mondotta magában, míg a szobaleány távol volt, — mégis tartozom megmagyarázni távozásomat.

— Valakinek, — mondotta magában, míg a szobaleány távol volt, — mégis tartozom megmagyarázni távozásomat.

— Valakinek, — mondotta magában, míg a szobaleány távol volt, — mégis tartozom megmagyarázni távozásomat.

Tu...
lott vez...
K...
nek má...
ő maga...

A mult, a jelen és a jövő bajnokai

Kahanamoku herceg az ötven yardos rekorder. — Johnny Weissmuller, aki harminckét világrekordot tart és Norman Ross, ki 1919-ben ugyyszólván egyedül verte az egész világot.

1912-től 1920-ig az Olympia rövid távu uszóbajnokságokat állandóan Kahanamoku herceg nyerte olyan idők alatt és olyan stílusban, hogy szinte azt lehetett hinni, hogy nem is lesz majd legyőzője. Egyik rekordot a másik után döntötte meg és majdnem tíz éves pályafutása a szakadatlan győzelmek sorozatából áll s íme most, midőn az az általános nézet, hogy formája tetőpontján áll, ő saját maga jelenti ki, hogy dícsőségének vége, mert Johnny Weissmuller-rel, a legújabb csodaszólván, sem ő, sem más a jelenlegi uszók közül nem mérkőzhetik.

Alig pár hete, hogy a Los-Angelesben tartott uszóversenyek alkalmával Kahanamoku megjavította az 50 yardos világrekordot, melyet évekel ezelőtt több más rekorddal együtt ő maga állított fel; de ez a táv az egyetlen, ami neki megmaradt, mert az összes többi rekordokat Weissmuller megdöntötte s nagyon sokan mondják, hogy Weissmuller 50 yardon is jobb, mint ő, hisz tréningben, nem hivatalos mérések szerint, akárhánszor jobb időt ért el s csak a szoros barátság s a többszörös olympia bajnok iránti tisztelet következménye, hogy egyelőre átengedi ezt a távot Kahanamokunak.

Kahanamoku saját maga is Weissmullert tartja a legjobbnak, de ő ugyanazt mondta Norman Ross-ról is, akit pedig ő tudvalevőleg leverte.

Norman Ross, West büszkeségének, Ludy Langernek a legyőzője, legjobb volt egy negyed mértföldre, de nemcsak hogy jó volt, hanem rekordokat javított más tavokon is. Az 1919-iki párisi, az ugynevezett "csonka olympiádon" 100 métertől kezdve 1500 méterig benevezett. Hatalmas izomereje csodálatosan bírta ezt a rettenetes megfeszítést. Minden nap kellett egy vagy több futamot uszni s az volt az általános nézet, hogy a döntés idejére le fog törni.

De épen ellenkezőleg történt: mert az utolsó napok versenyekben érte el a legjobb időket és épen akkor győzte le legkeményebb ellenfeleit az ausztráliaiakat s ráadásul még résztvett a "Párison keresztül" a Szajna vizében megtartott 10 mértföldes versenyen s azt is egy mértfölddel könnyen nyerte.

Weissmuller ilyen teljesítményre nem képes. Ő kizárólag rövid távu uszó s bár valószínű, hogy később talán ő is fog hosszabb távokon versenyezni, de ezt még csak a jövő fogja eldönteni.

Nagyon sokan azt állítják, hogy ezideig a legnagyobb uszótehetség Norman Ross volt. Egyrészt a sokoldalúsága miatt, másrészt pedig midőn a formája tetőpontján állott, éppen a legerősebb ellenfelével szemben volt a legjobb, míg Weissmuller, bár egy-

másután javítja a rekordokat, mindamellett mégis versenget szenvedett úgy Ludy Langer-től, mint Warren Kealoha-tól.

Ross pályafutásának legnagyobb eseménye két-ségtelenül a Kahanamoku-val való "kihívásos" versenye volt.

Párisból visszatérve, bizva formájában, a Hawaii szigetekre ment és kihívta az akkoriban csöndesen pihenő herceget egy 220 yardos bajnoki mérkőzésre.

Az egész világ érdeklődése a kis Hawaii-félfordult s ezrrel érkeztek az idegenek, a mérkőzés résztvevőinek, a világ két legnagyobb uszójának a küzdelmét meglekinteni.

A herceg tudta, hogy Rosznál jobb ellenfele még nem volt s viszont tudatában azon körülménynek, hogy nincs meg a szükséges tréningje, nem bízott magában.

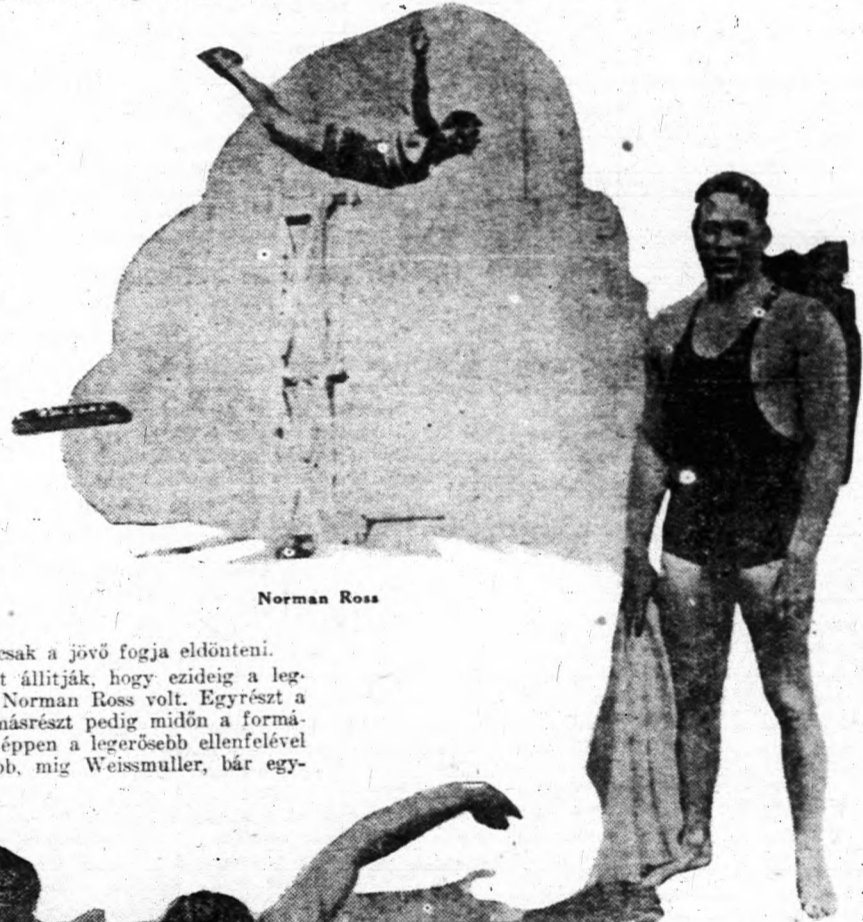
Régi barátjához, Dad Centerhez, az Amateur Athletic Union of Hawaii elnökéhez fordult s megkérte őt, hogy rendezzen egy u. n. try-out-ot.

Pár nappal a verseny előtt, ugyanazon vízben, hol a verseny volt megtartandó, rendezték a próbát, mely fényesen sikerült. A tréning nélküli, de teljesen pihent Kahanamoku a saját 100 yardos rekordját megjavította s az elért 52 másodperces ideje, a legjobb amit valaha hivatalos vagy nem hivatalos mérés alapján egy versenyző elért.

Ezek után Dad Center biztosra vette a győzelmét, de Kahanamoku még továbbra is nyugtalan volt. Elérkezett a verseny napja. A startnál Ross nyugodt volt. Egész magatartása maga volt a megtestesült önbizalom, míg ellenfele idegesen, az izgalomtól valósággal kimeredt szemekkel állt a startnál. Ross rögtön elhúzott a herceg mellett s szédületes

Kahanamoku herceg

Norman Ross

Johnny Weissmuller

Két évvel ezelőtt még senkinek sem ismerté vagy leghalibb is senkinek tartotta őt jó uszónak.

Oszták szülőinek a gyermeké. Hosszu kezei s még hosszab lábai, kidolgozatlan izmai egyáltalában nem árulják el fényes tehetségét s midőn két évvvel ezelőtt az Illinois Athletic Club vezetőségétől egy try-out-ot kért, majdnem visszautasították. Az eredmény ismeretes. Weissmuller egy este, egyik napról a másikra, világhírű lett s neve, népszerűsége s hírnév dolgában Ty Cobb, Babe Ruth és Kahanamoku nevével vetekszik.

Stylusa az ő kizárólagos saját u. n. Weissmuller-stylus. Sokkal magasabban fekszik a vízben, min bárki más. Körülbelül olyan stílusban uszik, mint Kahanamoku uszott, midőn pályafutását megkezdte.

Weissmuller természetére néve kisebb, mint Norman Ross. Harry Heberer vagy Kahanamoku vagy akár Ludy Langer; ez azonban nem sokat mond mert Warren Kealoha, ki egyik legerősebb ellenfele szintén kicsi, míg Puakealona egy híres hawaii sprinter, nagytermetű s Weissmuller könnyen győzte őt.

Weissmuller mindössze csak tizennyolc éves s ha a kiindulási formát vesszük alapul s tovább figyelembe vesszük, hogy jelenleg a legjobb tréner kezében van, kik féltő gondokkal vigyáznak rá úgy szinte biztosra vehető, hogy az 1924-es olympiácsi csillaga Weissmuller lesz.

1924-ben úgy Norman Ross, mint a herceg már a "mult"-é lesznek s a jelenlegi régi uszók közül talán csak Ludy Langer az egyetlen, aki különben állandóan uszik, aki számíthat arra, hogy hamarosan is átmege Európába a nemzet athlétáit vivő külön hajón.

Kahanamoku már fáradt. Hazájában, Hawaii szigetén, úgy beszélnek róla, mint egy nemzeti hősről. Nevét minden gyermek ismeri és még mindig sokat várnak tőle s csak talán ő az egyetlen, akinek nem remél.

Hat láb három incheb alátja még mindig a régi. Nem iszik, nem dohányzik, mértékletesen él s ez az életmódja nagy segítségére van fényes képességének a konzerválásában. De lassanként ellustul. Ellenfeleit, ha néha-néha starthoz áll, mindig maga elengedi s csak a végén nyomul fel az ő régi, csodálatos speedjével, de csak azért, hogy biztosítsa győzelmét s ha az megtörtént, úgy a célhoz már kénytelen lassu karesapásokkal érkezni be s csak felesleges szemei árulják el megelégedettségét, melyet bersőleg érez, midőn látja, hogy tizenkét éves pályafutás után még mindig győztesen érkezik a célhoz.

Frank Imr.

gyi Ferenc

etlek. De csak azért mondják mert jólesik. Ünzésből. És ha nem volnék, akkor másnak mondának. Nem, nincs rám szükségük; mint ahogyan nem kell nekem. Szerelm? Hát szerelem az, amikor már csak akkor remegek meg, ha azt látom, hogy szép, finom, fehér a bőre, hogy a nyaka, a válla s a kelete estélyi ruhában vakítóan ragyog? De ugyanigy megremegek, ha más lánynál látom ezt. Aki szebb, mint magam, ki talán még nem mutatott meg annyit magából, mint magam nekem. Hát szerelem ez? Hát ez elég ahhoz, amit boldogságnak neveznek? Erre lehet esküt tenni, hűséget fogadni egy egész életre? Aztán magának én! Hát kellek én magának így, ahogy vagyok? A hajam fekete, rövidlátó vagyok és borotválom a bajuszomat. Maga azt mondja, jól van ez így. Magának éppen ez kell. Lássá ez is hazugság. A hajam megszürkül előbb, mint kellene. Orvos mondta. És lehet, hogy az egyik szememre meg is vakolok. Azt mondják nem lehet rajta segíteni. Nos, hát ez kell magának. És a lelki! A maga szubtilis lelke mellett az én koránvémet, eláradt lelkem! Van, aki ezt össze tudja gyúrni, aki ebből egészséges életet tud teremteni!

...Maga, Renée, mindegyre most azt felelné, hogy ezért nem érdemes még meghalni. Ha az ember teljesen egyedül marad is, ha senkije sincs, akkor is van értéke, értelme, élje az életének. De akarni kell és verpedni kell. Önmagáért. Hát lássa, ez nagyon szép, de én ezt nem akarom. Miért verkedjem, miért harcoljak, amikor végeredményében csak ide jutnék el Budáig, ebbe a piszkos hotelszobába. Azért, mert tavasz is van, mert illatosak a virágok, mert sok vannak, még magánál is szebbek, mert eszokolni lehet, mert finom cigarettákat és zivarokat adnak, mert a Duna parton, a korzón kacagás van, röm, mámor, mert a hivatalosokban hűvös a levegő, udvarias, leereszkedő a kegyelmes ur és igéretet tett a jövőre, biztatott, bátorított! lát- ezért, ezért!

Renée, én nem tudok akar- ni, én nem tudok bátor lenni s mert az erőszakot halálhoz gyáváság kell, férfiatlanság, lát én a revolverhez nyulok." A fiatalember ott fent a szobájában, amikor ideig tartott a levélírásban, a tollat daacsapta az asztalhoz, felugrott és amit írt, darabokra szedte. Aztán odalépett a csempékhöz, gyufát vett elő s a kályha ajtajában meggyújtotta a levélpapírost. Nyu- odtan megvárta, amíg a rossz- leső papíros megszenesedett. Akkor a kezével összegyűrte.

— Nem, — mondotta, — nem, neki sem írom meg. — Hadd higyeje, hogy miatta volt. Hogy azt hittem, nem szeret. — A nőknek szükségük van férfi- oltfőstekre.

És a revolvere után nyúlt. Amikor feltörték szobájának ajtaját, az asztalon egy papír- lap feküdt, rajta ez a sor: "Tudom, nem szeretted." Az- a lány is leköszölték. És a- z öke pesti leány, aki két évig a fiatalember menyasszonya volt, amikor az öngyilkosság- észleteit elolvasta, könnyein- t, dühösen mondotta:

— Nem értem, hogyan le- etett ennyire figyelmetlen. Legalább a címet is odair- atta volna.

speed-el előnyét egyre növelve 100 yardnál már öt yarddal vezetett. A versenyt már mindenki eldöntöttnek hitte s természetesen Ross javára.

Kahanamoku szorosán követte Dad Center utasítását, mely úgy szól, hogy erejét a második 100 yardra és finisre tartsa. A 100-as fordulónál a herceg erősíti speedjét s 150-nél már csak négy yard hátrányban van, midőn hirtelen felás az ő híres 50 yardos tempójára. A 200-as fordulót már együtt teszik meg s a hátralevő 20 yard épen elég arra, hogy Kahanamoku egy yard előnyt szerezve, mint győztes érkezék be.

S ez így volt a herceggel azelőtt is és azután is. Minden versenyben hátra maradt s midőn a nézők már elveszettek hitték, jött az ő híres 50-es sprintje s ha mindjárt csak inchekek is, de azért mégis elsőnek érkezett be.

Ötven yardtól 220 yardig megdöntötte az összes uszórekordokat, de ezekből a rekordokból, mint már említettük, már csak az ötven yardos áll, mert a többit az új csillag, Weissmuller mind megjavította.

Weissmuller-feltűnése valósággal meszerű volt

A Mihály két becsülete

Irta: Hamvas József

A POZSONYI városháza öreg kapuja előtt találkoztam megint Mihállyal. Egy kicsit beláste az idő malma, amióta utoljára láttam, a Rábszéken. urasági kocsiján.

— Hol jár erre a Mihály?
— Itt jártam a rendőreknél. valami városi becsület dolgában.
— Miben?
— Mert, hogy most itt lakunk az asszonyal a Cukkermandlin.
— Hát nem volt jobb falun? Ott van otthon a magyar. Oda kíváncsiunk mi mind erről a kopasz utcáról.

Főlnézett egyet Mihály. Ugy végigvillant benne valami. Talán a hullámzó vetések emléke. Aztán nyugalmával mondta:

— Nem lehetett már.
— Valami baj történt?
— Nem éppen. Hanem, hogy egy kicsit belekeveredtem a falusi becsületbe.
— Megkéselt valaki a kocsimában?
— Nem vagyok én duhaj ember, tekintetes ur. A magamfajta kocsi minden passzióját kikáromkodja a lovakra. Nem lesz abból parádés, aki iszik. Én pedig az voltam.

— Hát akkor miféle becsület volt az?
— Sora van annak.
— És megindultunk a Halászkapu felé.

— Azt tudja a tekintetes ur, hogy az öreg ur. akinek akkor utoljára jártak lent vadászni, rá a télen meghalt. Nem is volt nagyon beteg. De valami új nyavalya jött dívatba az urak között. az vette el. Arra aztán megjött a fiatal nagyságos ur, aki nagyon hidegen élt az édesapjával, amióta Bécsben megházasodott. Azt beszélték, olyat vett el, akit az öreg nem akart. Hát igaz is volt az öregnek.

— Mit tudja azt maga, Mihály? Kiváló művész volt, művelt asszony.
— No hát a fészkes nyavalya ette volna meg a műveltségét. Ebből lett a baj.
— Ne beszéljen!

— Ha kérdezte a tekintetes ur, most már hallgassa végig, hogy mi lett belőle.
— De megharagudott, Mihály.
— El is önt az epe, amikor csak rá gondolkodik a műveltségére. Mert nagyon ki volt művelve. A lépe is, meg a tiz körme is. De az még csak hagyján. Hanem a mikor a méltóságos ur kezdett eljárogatni Pestre kaszinózni, akkor már nagyon gyalázatosan ki-tört belőle a műveltség.

— Mi történt?
— Hát valami Jézus Mária-huszárok jártak arra lovat sorozni. Aztán azok közt volt egy vékony német hadnagy. Ez lopózkodott föl a kastélyba nem egyszer.
— Mi köze volt ehhez magának, Mihály?

— Est gondoltuk mi is valamennyien emberek ott a majorban. Csak az asszonynak járt a mája, arra meg ki adna valamit? De hát híre ment a dolognak, aztán a szomszéd pusztákról egyre szurkáltak bennünket, hogy kipucoljuk-e a német huszár csizmáját, ha kiteszi az ajtó elé? Meg, hogy kezét csokolunk-e neki? Már olyan gyalázatra keveredtünk, hogy dülöngáltak körülöttük az idegen majorokat a nagy szegény miatt.

— Ebből lett a baj?
— Ebből. Nagyon fölgerjedt bennünk a becsület. aztán összebeszélünk, hogy majd ellátjuk annak a német huszárnak a dolgát.

— Megverték?
— Azt akartuk. Lelapultunk a bokrok mögé egy pár lópokrót-

cal. Mikor arrafelé kezegette a lábát a kardjához, hát rádobtuk a pokrócot és lenyomtuk a földre. Aztán neki ökölrel, ostornyélrel. Csak a Pista gyerek kocsilöcsőt ne hozott volna! Ezt nem bírta ki a német. Mikor lehúztuk a pokrócot róla, nem mozdult többet. Meg volt halva.

— Ejnye, a ragyogóját!
— Így kerültünk bele a törvénybe. Az urak sehogyse akarták megfogalmazni, hogy becsületből tettük, amit tettünk. Vádra küldtek, a nagy házba. Ott ültem le az időmet. Jó dolgom volt, nem mondhatnám. De, hogy annyi csirgefogó gazemberrel

kellett együtt lennem, azt retteltem.
— Hogyan került ide, Pozsonyba?
— A huga hitta ide a feleségemet, amikor elvittek. Mert hogy mind a ketten csinosan tudnak ruhát varrni. Hát ebből meg is éltek, félre is tettek. Enge-

A Céhhal - Irta: Kilián Zoltán

EPPEN csak, hogy az utcaajtóig kísért ki Vönöki Mihály uram halászsomoszédját s holtáig igaz-szíves komáját, Kis Czüvek Andrást, éppen csak a száradni tegegetett hálók után nézett egykeveset — máris majd megme-reddt bámulatában, ahogy a pitvarba visszajutott. A céhhal, a szilvafából akkurátosan kifaragott potyka tünt el a padkáról, pedig éppen most hozta a céhmester rendeletével a koma! Eltűnt, mintha csak szárnya kerekedett volna neki.

— Nono! — dörmögte Vönöki Mihály s végigtapogatta a padkát. — Hun vagy, te céhhal!... Nono, ne bolondozz!... A fené... pedig ide tettem, erre a padkára, ni-e!... Legurultál? Elbillentél valamerre?

Hasztalan tűnődött, kutatott Vönöki Mihály, a céhhal eltűnt, mintha falevelként elkapta volna a vashegyi szél.

Vönöki Miska mesteruramat lassanként kiverte a verejték. Nem amolyan-fütyös, vállvonogatós bolondság kezdett kitetszeni az ügyből! Ez a szilvafaponty a kezthelyi böcsületes halász-céh táblája, jelképe volt; valahányszor rendelt valamit a céhmester, ezt a halat adta oda hivatalos nyomtatékul a szava mellé, úgy vitte tovább szomszéd a szomszédnak a rendeletet a szilvafahalla! És amikor a város tulsó végirül az utolsó halász visszaakasztotta a szájában lógó karikáján a céh pontyát, tudta a mester, hogy minden írásnál jobban megértette magát. (Írást amugyis hasztalan küldözgethetett volna, abból ugyan nem igen halászott volna ki valamit a betűt nem igen értő kezthelyi bokor!) Értethetik hát Vönöki Miksa ijedelmet!

— Hogy adjam tovább hal nélkül a rendelést én?! — töprengett keresztbillent férfilelkével a híres "Vonyó Vönöki," — ki hiszi el, hogy eltűnt a céhhal a szemem elült! S ha elhiszik, ez a szegény! Temérdek gyalázat ez, elveszett a céhhal a Vonyó Vönöki Miska kezén! Karmazsint játszott az area, fejbőre bele...

Hiába! Hal nincs, az bizonyos! Pedig egy fialélek sines íthton a háznál. Az asszony Gyenesbe ment ki, még reggel ötdömögával, ott van tenni-venni valójuk az öreg Vönökinek szőlőjébe.

— Ki hát akkor?! — kiáltott fel Vönöki az égre, azaz csak a szederfa tetejébe. De aztán homlokára is csattantott. — Megvan! Nem lehet az más, csak az öreg Rossz Szita Pálné, a halászok kezthelyi bosszorkánya! Az babonázta meg a halat!

Felhányta-vetette megegyeszer a házat, hogy megbizonyosodjék. Nincs, nincs! Kapta magát, maga szaladta be a rendelettel a még hátralevő céhbelieket. Utolsónak Angyán

Ádám helyett maga került a céhmester elé. Hal nélkül... Szótlanul hallgatta meg a céhmester. Csak a fejét rázta, csak az öklét csapta az artikulusokra, akik is ott voltak sok árkusos könyvben a céhláda tetején. Vönöki Mihály reszketett, mint a Balaton partján a nyárfalevél, pedig viharban csak az ő bődönhajója állotta leginkább a vizek haragját!

— Estére, harangzó után szólts ide minden mestert a házam elé! — mondta a végén kurtán Aranyos Lőrinc, a céhmester s hangja átverte Vönökít, mint a halat a szigony.

— Még utóbb a víztől is eltáncolt érte...

Nem lett azonban ekkora baj. Estéig letellett az otthoni háborúság is. Tűzelt az asszony, mint a gyehenna, hogy olyan pogányul fölforgatott mindent az ura. Nem tudta a dolgot mire vélni. Mint a hábergás, támadt szegény, hazavánszorgó Vönökire.

— A halat... azt a redves halat... azt kerestem anyyira, Mária...

— Halat! Miesoda halat!
— Azt, akit délután hozott a Czüvek koma, az Andris. A céhtábláját!

— Azt veszejtetted el, Miska?

— Azt, hogy a rossz... Most már az asszony is megjött. Komoly, nagyon komoly dolog ez... Estére egybegyűlést is rendelt Aranyos Lőrinc... Ez a szegény! Soha ilyen nem esett meg még! Ujabb ok volt ez rátámadni az urára: végzett is az asszony alaposan szegény Vönökivel!

Igy, párjától agyongyötörtten ment este a gyülekezethe. Ott előadta a gyanuját.

Aranyos Lőrinc azonban tanult ember volt, két és egy-negyed évig Veszprémben tanult a papoknál. Leintette hát a bosszorkányos Vönökít s klasszikus tanulmányai alapján maga adta fel a kutató kérdést.

Becsületes céh, azt mondja ilyenkor a római juss: kinek használ? Akinek használ, az az elkövető!

— Ugy van! — zugta a céh — kinek használ a céhhal eltűnése?

Fejér Gergely átharsogtatta a zugásos a hangját.

— Bor mellett megvitathatjuk, céhmester uram! Gyérünk ki a Vonyó Vönöki pin-céjébe!

Aranyos Lőrinc komoly ar-cán átfutott egy sugár.

Alkalmatosan szólalt Gergely! Hanem erjed is ám akkor le a vízre, a Miska bődönibe halakért!

Vönöki boldog volt. Csak-hogy évésre-ivásra fordul a dolog! Nem bánta, ha minde-nét felemészti is, csak a víztől el ne parancsolják, hajóit el ne vegyék ezért a bűnéért, hogy nem őrizte esküje szer-int mindennél jobban a céh jelképét.

Itt-ott kukorékolat már a kakas, amikor hajnalját nesztelenül nyílt a Vönöki-ház pitvarára belülről az ajtó. Még egy csók, még egy ölelés...

— Ugy-e megmondtam, Marisom, aranyom (ma estére is elküldöm megint az uradat!) — henegett a bucsuzó grófi jáger — én hajtattam ám ki a pincébe, Gyenesbe...

— Te? A esudába...
— Ide hallgass! Nem mentem ám tegnap éjjel haza! Itt aludtam a padlástokon. Délután, amikor felébredtem, hal-lom ám az urad hangját... No, boldog halászok, ha voltak éjjel a vízen, adok én dolgot újra az éjjelre! Minek gyűljetek egybe csak holnap-után, amikor ma is megethettek?! Ellopom a céhhalatokat, menten összeröföntek estére mindjárt! S ha együtt van ez a sok vízből élő részeges viz-nemissza, reggelig egy sem tér haza a mulatásból. Csak még azt nem tudtam, hogy lophatom el? Akkor akadt a kez-zenbe egy zsinagos horog, fel-húztam vele a fahalat...

— Te, te... — gügyögött szerelme-sen az asszony s nagy-ot kacagtak. Kiakasztották az utcaajtóra a halat.
Vönöki uram reggeltájt bak-tatott haza imbolygón.
— Kinek használ! Kinek... — kérdezte belőle egyre a badaconyi. Nekik, a céhnek! Ugy nekivedeltek a bornak, mint a bivaly a Balatonnak...
Igy ért oda az ajtóhoz. Riadtan hátrahökölt. De az-tán nagyot ordított s kijőz-a-nodott.
— S ezért! Ezért ették meg egy bárka halamat, itták meg négy akó boromat?! Hogy itt, az ajtómon lógjon, engem vár-va ez a redves hal!!
Éktelen haragra gerjedt, akár a Balaton.
S minthogy a halat nem ver-hette, verte azt, aki kezéügyé-be esett: az élet párját.
Végeredményben az asszony-nak használ a szegény szilva-fahal.

Kiléselt, mindent megtu-dott az uram! — járta át meg-át a bűnbánat a veretése alatt s amikor éjjeli halászat idején megint bekopogott a céhhal-ló-pó, úgy vágta fejbe egy kezé-be akadt ruddal, hogy az más-fénapig egyre nyomorgatta otthon a kés lapjával a daga-dást.

Halgatott pedig minderről a céhhal, mintha csak eleven lett volna.

met is beszereztek boltiszágnak. Itt vagyok. Ne is beszéljen nekem senki falusi becsületéről, mert megharagszom.

— De most meg azt mondja, hogy városi becsület dologban járt a rendőrségen. Megint bajba került?

Sunyított egyet Mihály szürke okos szemével, aztán egyet füttyentett.

— A városi becsület? Az más ám, tekintetes ur. Azt nem kocsilöccsel igazítjuk el, hanem ész-szel.

— Akkor nincs baj.

— Nem is lesz többet. Mert hogy most már bekesség lesz oda-haza. A Rübefeldnének ellátta a dolgát.

— Megverték?
Mihály körülnézett biztonság okából, hogy nem hallja-e vala-ki. Aztán odasugta:

— Meg.
— Nem lesz ebből megint baj, Mihály?

— Az ám, ha olyan paraszt falusi becsület szerint verték volna meg. De más a városi becsület.

— Hadd hallom!

— Elmondom.

Akkor már kiértünk a Hal-térről a Dunaparra.

— Ugy volt, hogy egytornácon lakott velünk a Rübefeldné. Mind a hetvenhét öreganyja kofa lehetett annak, mert olyan gyil-kos szája volt, hogy csapkodott belőle a szidalom reggeltől estig. A feleségem meg a huga cön-des természetű asszonynépek nem nagyon felelgettek vissza neki, ettől még jobban dühödött a Gyehennára való. Már egészen megnyergette őket. A szeméjét is az ajtóknak elé öntötte, aztán még ő prézsmítált, hogy ilyen disznóság se volt ebben a ház-ban. Csak sirtak az enyimék, mikor hazajöttem a boltból. Mondok, hogy ezt már nem lehet elviselni.

— Most jön a városi becsü-let?

— Most, Vasárnap délutánra, amikor nem kellett bemenni a boltba, aztán a lakók is mind kint tanyáztak ki a tornácra, ki az udvaron, mondok a feleségem-nek, ide vigyázz! Én majd elhal-lagok a Rübefeldné ablaka alatt, aztán besugok neki valamit. Arra kijön, mert nem hizelgő szó les-t. Rám támad, én meg visszaballa-gok ide az ajtóknak elé. Az ajtó legyen nyitva. Te meg a Terka lapuljatos meg az ajtó mögött. Ha a Rübefeldné idetolja a ké-pét a mi ajtóknak elé, én majd csöndesen háttal benyomom, aztán csapjátok be az ajtót, esse-tek neki ketten. De az a fő, hogy ahogy tudtok, kiabáljatok segít-ségért, hogy ver titeket a Rübefeldné. Én majd föllármázom a házat, rázom az ajtót, aztán ki-kiabálom, hogy mit csinál a Rübefeldné. Ha már mindenki hal-lotta, bemelegy én is, aztán ki-lóditom.

— Ugy lett?
— Egészen ugy. Hiába járt a Rübefeldné szája, hogy én lük-tem be, meg hogy az asszonynak verték. Az egész ház az én ta-num volt. Bent ül most a kóter-ban, mert hogy a rendőrről is tettleges volt. A háziur meg föl-mondott neki.

— Hát ilyen a városi becsü-let?
Mihály megvetéssel nézett vé-g a dunaparti utcasoron:

— Ilyen!

M
A
nem
az is,
egy biz
nek,
nőket
ameri
hogy
ennek
Ezért
sét. M
dalma
hez a
fogaz
"M
vesebb
Az
rajzol
zép
Amikor
ságr
kerest
"A
éves
első
termes
"A
talán
való
nyabb

Ittől
kormány
tőlág be
Michigan
express
nyaman

EGY GRÓFNŐ KALANDJA

Mi történt: Becdelievre francia grófnővel Amerika kapujában? — A lovagias Mr. Grant.
— Miért deportálták a grófnő cselédjét és csöpp leányát? — Ellis Islandi benyomások.
— A tej és egyebek. — A végzetes közbenjárás.

GYAN ki ne hallott volna Ellis Islandról? A legkülönbözőbb hírek keringenek erről a titokzatos szigetről, amely tulajdonképpen nem is titokzatos és mégis az. Hány bevándorló szerezte Ellis Islandon első amerikai benyomásait? És ezek a benyomások, hogy számos jóakaratu tanura hivatkozzunk, nem épen a legkedvezőbbek.

Ujabbban azonban Ellis Island megint erősen előtérbe lépett s a közönségnek ugyszólván minden nap van módjában valami hírt hallani, amely ezzel a misztikus szigettel összefügg. Persze, messziről úgy látszik, mintha Ellis Islandon leszállni, a kikötő-hatóságoktól megvizsgáltatni magát voltaképpen romantikus kaland volna. De nem irigylésemelő az, aki az éjszta kalandon átesik.

A bevándorlást korlátozó törvény tulszigoru betartása sokszor tragikus vagy tragikomikus eseteket von maga után. A kikötőhivatalnokok borzalmas lelkiismeretességükben nem egy ízben "blunder" követnek el, mint ahogy az legutóbb Isadora Duncánnal, a kaliforniai származású táncosnővel történt, aki fiatal költő férjével a minap érkezett meg Szovjet-Oroszországból. Persze, azonnal ráfogták, hogy bolsevik ügynök s a művész nő saját kijelentése szerint a legostobább kérdéseket intézték hozzá.

Hát arra az esetre ki emlékszik, hogy egy fiatalembert nem engedtek partra szállni, mert a dél-afrikai kvóta betelt, s onnan érkezett s bármennyire igazolta is azt, hogy angol állampolgár, állítását alig akarták figyelembe venni. Na meg aztán az sem kismiska, hogy egy háborus veterán, aki ugyan tengeren született, de elvégre mint amerikai katona harcolt, nehézségekkel találkozott, amikor partra szállni akart. Átment Európába áthozni hozzátartozóit s sok utánjárás mellett sikerült végre bebizonyítania azt, hogy valami köze, sőt talán sok köze van Amerikához.

Az sem mindennapi dolog, ami egy belgával történt, aki rövid ideig élt az Egyesült Államokban, aztán engedélyt kapott arra, hogy Belgiumba utazzék azzal a céllal, hogy megházasodjék. Amikor feleségével visszajött, nem engedték partra, mert közben a belga kvóta megtelt. Visszaküldték Belgiumba. Újra Amerikába érkezett s megint nem engedték partra, mert közben már megint betelt a belga kvóta. Erre azt a tanácsot adták neki, hogy hajózzék vissza s várja ki a kellő lélektani pillanatot, amikor csakugyan partra szállhat.

De az Ellis Islanddal kapcsolatos események egyik legérdekesebbike az, amelynek központjában egy francia grófnő áll. Erről az esetről érdekes tudósítást írt egy Ruth G. Bowman nevű new yorki újságíró. Tudósításában a többi között a következőket írja:

Csak nem? Ellis Islandon Becdelievre grófnő, a híres Chalet gróf gyönyörű leánya? Hogyan került oda? Mik voltak azok az okok, amiért ebben a "szigetparadicsomban" tartották?

A Szabadság-szobor keserűen mosolygott, amikor a francia grófnő bizarr és pikáns esetéről hallott. Mert a Szabadság-szobor is tud mosolyogni. Sőt sirni. De erről kevesen tudnak.

A grófnő, aki össze-vissza tizenkilenc esztendő s most válik európai urától, látogatába

érkezett az Egyesült Államokba. Társaságában volt a cselédje is csöpp leányával. A szép grófnő már izgatottan leste a new yorki kikötőt s számolt azzal, hogy mihamarabb találkozik azokkal az amerikai barátaival és barátnőivel, akikkel Párisban és Monte Carloban ismerkedett meg.

De az istenek, helyesebben Ellis Island mindenható intéző körei másként döntöttek.

Lefogták a grófnőt s cselédjét gyermekével. A grófnő néhány napig kénytelen volt a harmadosztályu lefogatott bevándorlók között élni s végre Miss Reynolds, egy brooklyni hölgy közbenjárására szabadon bocsátották. A cselédet azonban gyermekével egyetemben deportálták. Ennek azonban története van.

Hogyan is történt ez az Ellis Islandra való szállítás? Találkoztam a grófnővel a szigeten — írja az amerikai újságíró — s most is emlékszem csinos arcára, rózsás mosolyára, égszínkék szemére, rövidre nyírt hajára, egész bájos egyéniségére, amelyet csakugyan bármilyen atmoszférával könnyebben lehet összeegyeztetni, mint az ellis islandival.

A Homeric-hajón érkezett Amerikába cselédjével s annak gyermekével. A kikötő-hatóságok kihallgatták s már-már úgy tetszett, mintha minden rendben volna. A cseléd iránt kezdtek érdeklődni. A grófnő azt

mondta, hogy az ő cselédje. Majd a gyermek iránt. Erre a grófnő azt mondta, hogy a gyermek nem fog Amerika terhére esni, miután ő gondoskodik róla. Mennyi a pénze a grófnőnek? S itt elkezdődött a baj, mert össze-vissza csak háromszáz dollár volt nála. Azt mondta, hogy a new yorki bankokban van pénze, de a kikötőtisztviselők ezzel a válasszal nem voltak megelégedve. Tessék Ellis Islandra jönni! — volt a nem nagyon gyöngéd válasz.

Borzasztó! Ha a grófnőt a régi Bastillebe vitték volna, ez nem hatott volna rá olyan borzalmasan.

Ugyancsak a Homeric-on érkezett Amerikába egy Robert Grant nevű gentleman, aki nek Armcore, Pa. a közelebbi otthona. Ez az ur lovagiasságában segíteni akart a francia grófnő s azt mondta, hogy feleségül akarja venni, mert abban reménykedett, hogy így csak partra engedik.

Most aztán igazán elkezdődött a baj. A grófnő ártatlanságában kijelentette, hogy eszé-ágában sincsen Mr. Granthoz nőül menni,

egyébként sem vált még el európai urától. Ezek az ellentmondó kijelentések még jobban felkeltették a gyanút a kikötőhatóságokban a grófnő iránt s most már csak azért sem engedték partra. Előbb tisztázza magát, különben ott tartják a híres szigeten. Egyelőre azonban nem sikerült tisztáznia magát. Ennélfogva a szigeten kellett maradnia.

— Rettenetes, hogy mi történt velem! — beszélt a grófnő. — A legműveletlenebb bevándorlók közé tettem, olyan helyiségbe, ahol a szappan idegen dolog, egész éjjel nem tudtam aludni, hisztérikus rohamok környékeztek s ez így tartott két napig. Harmadnap végre kaptam egy külön szobát, abban még külön mosdó is volt, sőt törülköző s valahogyan úgy éreztem, hogy mégsem estem teljesen távol a civilizációtól.

— Kedves grófnő — kérdezte az újságíró — Ön, aki megszokta a pompás életet Párisban és Monté Carloban, vajjon miként érezte magát?

— Fidonc. Iszonyuan. Este kilenckor már ágyba kergettek s reggel ötkor kikergettek az ágyból. Párisban megszoktam, hogy reggel ötkor hazatértem a színházból vagy valamelyik mulatóhelyről. Fidonc!

— Hogy teltek el a napjai?

— A napjaim? Mosolygott.

— A cselédem kis leányával játszodtam. Valamit csak kellett csinálnom, különben megőrültem volna. És milyen udvariatlanok ezek a hivatalnokok. Van Önnek fogalma, hogy milyen udvariatlanok?

Hát ilyen borzasztó kalandon ment át a grófnő!

Bizonyára soká fog emlékezni rá.

— És az ételek?

— Azt akarja, hogy elájuljak? Ne emlegetse az ételeket! Hogy itt mit, neveznek ételnek! Jó soványító kura, az bizonyos.

— Végre azonban mégis szabadon bocsátották?

— Igen. Sok huza-vona után.

— És a cselédje?

— Lássá, ez rontja el az örömeimet. Mert a cselédemet deportálták. Szegény lélek!

Hja! Így van ez! Néha a grófnő sem imponál a kikötőhivatalnoknak!

— Tejet adtak és crackerst, mintha esecsemő volnék! Mondja, csakugyan esecsemőnek látzom?

Csábító mosolyával úgy nézett rám, — írja az újságíró — ha férfi lettem volna, biztosan beleszeretek. De így is még lehetett kedvelni.

— Vajjon megszeret-e bennünket?

— A kikötőhatóság még nem Amerika — volt a válasz. — S amellet, kedves ismerősöket keresek fel, akikkel valamikor együtt mulattam.

— És Mr. Grant?

— Ne említse. Tudom, hogy jót akart, de kár, hogy így akarta.

Mr. Grant azóta sem adott életjelet magáról.

— Vajjon férjhez megy-e Amerikában?

A grófnő titokzatosan mosolygott.

— Ami annyit jelent, hogy esetleg mégis remél férjhez menni Amerikában — jegyzi meg cikkében az amerikai újságíró.

Ez történt egy francia grófnővel, az Úr 1922-ik esztendejében, Amerika kapujában, a Szabadság-szobor árnyékában.

A fenti történetért természetesen Miss Bowman, az újságíró vállalja a felelősséget.

ete

is beszereztek boltiszálgánál...
...ki falusi becsületéről...
...gharagszom.

De most meg mit mondja...
...városi becsület dolgában...
...a rendőrségen. Megint baj...
...ült.

Sungyított egyet Mihály szürk...
...os szemével. aztán egyet füt...
...ntett.

— A városi becsület? Az má...
...tekintetes ur. Azt nem kocs...
...essel igazítjuk el. hanem ész...
...el.

— Akkor nincs baj.
— Nem is lesz többet. Mer...
...gy most már békeség lesz oda...
...za. A Rübefeldnének ellátá...
...dolgát.

— Megverték?
Mihály körülnézett biztonság...
...ból, hogy nem hallja-e vala...
...Aztán odasugta:

— Meg.
— Nem lesz ebből megint baj...
...hály?

— Az ám, ha olyan paraszt...
...usi becsület szerint vertük...
...na meg. De más a városi be...
...let.

— Hadd hallom!
— Elmondom.

— Akkor már kiértünk a Hal...
...ról a Dunaparra.

— Ugy volt, hogy egytornác...
...tott velünk a Rübefeldné.
...nd a hetvenhét öreganya kofa...
...tett annak, mert olyan gyil...
...szája volt, hogy csapkodott...
...őle a szidalom reggeltől estig...
...feleségem meg a huga csön...
...természetü asszonynepek...
...n nagyon felelgettek vissza...
...ki, ettől még jobban dühödött...
...Gyehennára való. Már egészen...
...nyergelte őket. A szeméjét...
...az ajtónk elé öntötte, aztán...
...ő prézsmítált, hogy ilyen...
...znóság se volt ebben a ház...
...n. Csak sirtak az enyemek...
...kor hazajöttem a boltból. Mon...
...k, hogy ezt már nem lehet...
...iselni.

— Most jön a városi becsü...
...?

— Most. Vasárnap délutánra...
...ikor nem kellett bemenni a...
...tba, aztán a lakók is mind...
...t tanyáztak ki a tornácra, ki...
...udvaron, mondok a feleségem...
...k, ide vigyázz! Én majd elbal...
...rok a Rübefeldné ablaka alatt...
...án besugok neki valamit. Arra...
...ön, mert nem hízolgó szó lesz...
...m támad, én meg visszaballa...
...k ide az ajtónk elé. Az ajtó...
...gyen nyitva. Te meg a Terka...
...uljatos meg az ajtó mögött...
...a Rübefeldné idéltolja a ké...
...t a mi ajtónk elé, én majd...
...ndesen háttal benyomom. az...
...csapjátok be az ajtót, esse...
...k neki ketten. De az a fő, hogy...
...gy tudtok, kiabáljatok segít...
...ért, hogy ver titeket a Rüb...
...dné. Én majd föllármázom a...
...zat, rázom az ajtót, aztán ki...
...bálom, hogy mit csinál a Rüb...
...feldné. Ha már mindenki hal...
...ta bemegyek én is, aztán ki...
...litom.

— Ugy lett?
— Egészen úgy. Hiába járt a...
...benedné szája, hogy én lők...
...m be, meg hogy az asszonyok...
...rték. Az egész ház az én ta...
...m volt. Bent ül most a kóter...
...n, mert hogy a rendőrel is...
...tleges volt. A háziur meg föl...
...ndott neki.

— Hát ilyen a városi becsü...
...?

— Mihály megvetéssel nézett vé...
...a dunaparti utcáson:

— Ilyen!

— Ilyen!

— Ilyen!

— Ilyen!

— Ilyen!

— Ilyen!

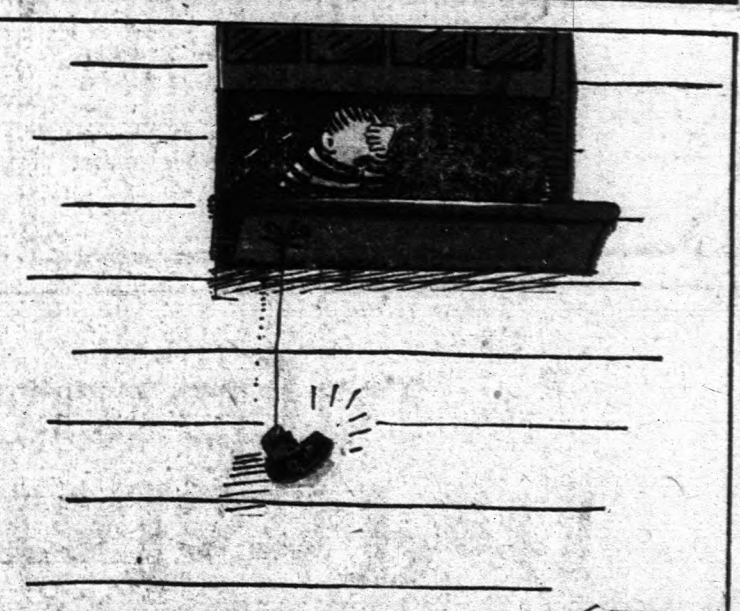
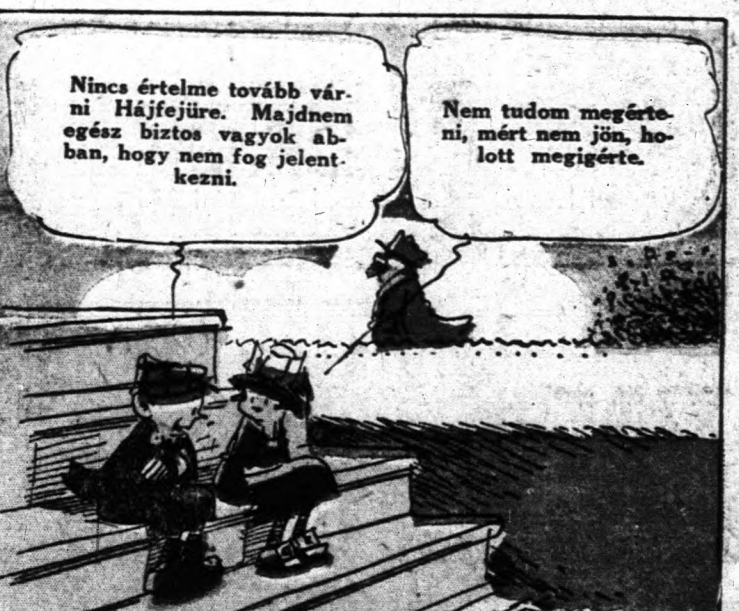
— Ilyen!

— Ilyen!

Csintalan Peti Kalandjai

Ezt a szerelmi ügyet csak egyféléképpen lehet elintézni. Járjatek a boltomba és aki a legtöbb tortát tudja megenni, azt fogja Kovács Mariska szeretni.

Es ha nem lesz elég torta, akkor turós csuszát fogunk enni, jó?

CSÁMPÁS IZSÁK OBSITJA

Irta: Kaczér Illés

Szerencséd van Izszak, — mondják bajtársai a lövészárkban — megkaptad az obsitot. Reggelre hazamehetsz.

Kicsi szeprene — szólt csendesén Izszak. — Két hét. Négy-öt nap míg hazajutok, négy-öt nap vissza. Alig leszek odahaza negy napnál tovább.

Eleg az, — vélte Mosolygó Gerzson gyalogos kicsit irigyen. — Ritka szabadság a Frontról.

Hosszu szabadság — mondta ki ítéletét káplár ur Kovács. — Mire visszajössz; vége lehet a háborúnak.

Csámpás Izszak érti a módját. Nem hiába boltos Nyirhubán. A bozontos Izszaknak szemrehányó lett a hangja:

Mosolygó, te kétszer sebesültél meg, én egyszer se tiz hónap óta. Voltál Nyiregyháza, feküdtél Debrecenben. Mindennap nálad volt az asszony meg a gyerek. Káplár ur Kovács is megjárta Prágot, Bécsét, meg a pesti kórházakat. Bogdándi is csak most jött vissza. A hosszú Svarc tegnapi kapott lövést a lábába. Én amióta bevonultam, nem láttam a családomat. Beteg a kisfiam.

Mi baja a gyerekének Zszman ur.

Izszak elérzékenyült, hogy a polgári nevén szólítja a tizedes. S hozzá őrza is.

Nagybeteg, — mondta közlékenyen. — Az asszony írja, járvány van Hubában. Minden második házon piros cédula. Pélek, a kisánynom is elkajja a bajt.

Mosolygónak is elkomorodott az arca.

Baj, baj, baj, ha járvány van. Ha Hubában van, Gelsen is van. Te Izszak, nézz be hozzám, ha odahaza leszel.

Nálátok alig hiszem, hogy lenne. Azt írja a feleségem, Hubán, Baktatón, meg Madán. Másutt nem piroscedulások a házak.

Azt csak nézz be hozzám. — Szívesen, testvér.

Esteledt, s a vézna kis zsidó népféldő csendben készülődött. Csak éjfél táján váltják fel, de addig megtakarítja a fegyvert, rendbehozza a ruháját. Még a bozontos szakállát is végigboronálja párszor az ujjával. Ne találjon a parancsnok ur semmi kifogást, ha reggel jelentkezik. A lövészárk szűk volt és nyirkos, de Izszak öreg fedezék-lakó, érti a módját, hogyan lehet jobbra-balra forgolódni, előre lépni vagy hátra, hogy azért még a sapkáján a rózsza se legyen célpontja a leselkedő ellenségnek.

Holnap hétfő, — számítgatta magában — péntekre odahaza leszek. A jóisten vigyázz addig a gyerekre. Jó doktor a Gőnczi doktor, talán már meg is gyógyította a kis Jakabot. Es volt rá gondja, hogy Eszterke el ne kapja a betegséget... Ha ugyan otthon van a Gőnczi járóorvos ur. Mert hát-ha bevonult. Keil most az orvos.

Sokáig kintosta magát, de végül megint csak istenre gondolt és megnyugodott. A jóisten mególt-mazza a benne bigókat. Tíz-hónapja, hogy harcban van s még csak sebet se szenvedett. Pedig körülötte ugyancsak pusztított a golyó.

ÖRÖM

ha az obzaiak hirt hallanak amerikai rokonaitól, de

KÉTSZERES ÖRÖM

ha az amerikai rokonok pénz-segítségét is küldenek.

AZ AMERICAN UNION BANK LEGALCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN UTALJA ÁT A PÉNZT MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉRE.

KÖZLEGYZŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése. HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra eredeti áron.

FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.

AMERICAN UNION BANK

Németh János, elnök.

Füszlet: 10 East 22nd Street, a Bankpalotában.

Fiók: 1597 Second Avenue, Corner 83rd Street, NEW YORK.

Teremtőm, de sokat elnyelt már a közös sír nyíri barátai és ismerősei közül!

Kicsit meg is vidámított, ahogy hazagondolt. "Zsizmány ur hős", fogják mondani a parasztasszonyok, meg az öreg magyarok. Nem, "Csámpás Izszak", fogják mondani. A feleségét is Csámpásné asszonynak szólítgatják, akik a boltba mennek ezért-azért. "Csámpásné asszony, elhoztam a tyukot". "Csámpásné asszony, itt van a hat tojás, adjon egy félliter petróleumot". Az apját se hívta Zsizmány-nak senki. Csak a postás, meg a jegyző. Meg Dózsa, az öreg fuvaros, aki a városból hozta a partékát. A nagypapa is Csámpás volt. Az öreg Csámpás Jóska. Az igazán kifordult ballább lépegetett, amikor Hubára jött bolitot nyitni. De lám, az unokája katona, védi a hazát. Csámpás Izszak hős.

Majd benéztek hozzá, Mosolygó testvér, — mondotta kicsit mámorosan. Megmondom, jól vagy. Kutyabajod.

Behunyta a szemét s úgy gondolkodott tovább.

Péntekre Hubában leszek. El megyek a templomba. Csak az öreg zsidók vannak otthon. Svarc bácsi-nak szólok, hogy megsebesült a fia. Könnyen, a lábán. Mit mondjak az öreg Gelbernek. Szegény!... Nem, nem fogom megmondani neki.

II.

Ejfelre rohamot rendelt a generalis.

Az egész hadosztály támad — szólt a rövid parancs s a lövész-árkok halkán készülődtek.

Mosolygó gyalogos átszólt Izszak-hoz:

No Izszak, vigyázz az üzenetre. El ne hagyj a rohanásban. A hubai boltosnak bizakodó volt a kedve.

Egy roham már nem a világ. Legalább megszolgálom az obsitot.

S amikor megmozdultak az árkok és megindult az emberförgő, Izszak az első sorral rohant.

Péntekre otthon kell lennem, — köldött benne a mámoros gondolat, amikor a tömegindulat magával ragadta. Futott, ahogy csak bírta. Ugy vélte, ha jobban fut, hamarabb odahaza lesz. Talán már csütörtökön.

Mig meg nem botlott valamiben. Furcsa volt, de nem a lábával botlott meg, hanem a fejével. Felül göröngyösebb az út, mint alul... felül, a levegőben állt a nehéz rög, ami felbuktatta.

Fel akart emelkedni, nem tudott. Valakinek segítenie kellene. Csak jönne egy bajtárs és nyújtaná a kezét. Fölállna és tovább futna. Péntekre otthon kell lennie. Obsitot kapott.

Zaj, homály... nem jön senki. A bajtársak mind elviharoztak. Hé, a trén! Az se jön. Tüzérség! Nem jön. Valaki nyargal a mezőn. Vörös lovon. A lova bevillágitja az éjszakát. Szakálta lobog a szénben. Tincse is van s füle mögött. A tábori rabbi... Nem, nem a rabbi. Több annál. Kezében rövid fekete pálca.

A tábornok!

Tábornok, — nyöszörgött Izszak — jer. Segíts fölállni. Sietnem kell. A társaim elhagyták a szaladásban. Péntekre otthon kell lennem.

A tábornok feléje tartott. Leszállt a lóról.

Piam, — mondotta szigorú és mégis jószagos hangon — te már indulhatsz. Tíz hónapig harcoltál becsülettel, most mehetsz. Föl a szférákba. Ott találkozol a testvéreiddel, akik szintén teljesítették kötelességüket.

Mit mondasz tábornok? — kérdezte Izszak. — A szférákat emlegeted? En haza akarok menni. Otthon vár a feleségem, a kis lányom, meg a beteg kisfiam.

Nem, — mondotta keményen a tábornok — nem megy haza, hanem a szférák elsőjébe, a szférákba, melynek neve: Ó-alap. Ott él mindenki és minden, aki valaha született és születni fog. Ott élnek a folyók, amelyek a föld felett nyargolnak. Ott élnek a nyájas szélök és a lárnás viharok.

Ne küldj oda tábornok, én haza akarok menni.

A tábornok elgondolkodott.

Ha akarsz, elküldelek a második szférába. A Forma szférájába foglak küldeni. Ott nyújtóznak a harcra a pálmák és bólogatnak a színes violák. Granátalmák gurulnak a földön s a viharos övényeken asszonyok sétálnak.

Oda se megyek. Haza akarok menni.

Ha akarsz, mehetsz a harmadik szférába, a Szőlőszőlő szférájába. Ott ének a bolygók s a csóvós csillagok, ott lüngöl a nap és ott keményszik a hold ezüstje. Ott van a Marok, amely magába szorítja a földet.

Sehova, sehova. Haza akarok menni.

Mehetsz a negyedik szférába, ahol a Szépség lakik. Az ötödikbe, az Igazság otthonába. A hatodikba, melyet beragyog a Szeretet.

Haza akarok menni.

Akarsz a hetedik szférába? A hetedik szférában lakozik az Ertelem. A nagy Világosság, amely hétszerte erősebben tündökölt, mint a nap. A szemek ott kinyílnak és látnak, a fülek megnyílnak és hallanak. Látni fogsz és hallani. Tudni fogsz mindent. Meg fogod tudni, miért folyik ez a vörös folyó. Miért patakzik a földön a vér. Mindent meg fogsz tudni.

Haza akarok menni.

Am menj a tizedikbe, a szférák szférájába, ahol ó maga trónol, a Szent, a Magasságos. Menj a tizedik szférába, ahol kőrüök és szeráfok között ködben és füstben lakozik maga az Ur-isten. Ott énekelhetsz az énekes angyalokkal, táncolhatsz a táncolókkal, szagoihatsz az ó fenséges szagait, hallhatod az ó hangját. Hallhatod, amit ó kinyilatkoztat. Megtudhatod azt is: mikor lesz vége.

Haza akarok menni. Obsitot kaptam.

Szigorúan mondta a tábornok: — Nem szabad. Nem mehetsz haza.

Csámpás Izszak megborzongott.

Tábornok, — szólt hirtelen. — Rabbinak néztelek, de most látom, hogy tábornok se vagy. A szemed fehéreje úgy villog, mint a kőso, amelyet én Nyirhubán árulok. Mintha ember könnyéből kristályosodott volna egyébe a szemed. Az újaid! — mint a ravasz a manjcheren. A gallérod! Nem tölgyfalevél van a gallérodon, hanem két kasza... Hiszen te maga vagy a Halál.

A tábornok bólintott és Csámpás Izszak rémülten elmondta a verset, mellyel gyerekkora óta, ha aludni tért, elhesselte magától az éji rémeket.

Jobbomnál Mikáel, balkezemnél Gábriel, előttem Uriel, hátam mögött Rafael és fejem fölött a magasságos Isten.

Hiába! — kiáltotta keményen a tábornok. Felkaptott a nyeregbe s a veres ló paripa elszárgult vele.

ZÜSZMAN IZSÁK

fűszer- és vegyesáru kereskedése A HÁROM OROSZLANHOZ.

Liszt, só, cukor, fűszer és árpakása. Gyarmatáru, amerikai petróleum.

Izszak, aki ünnepi öltözékben jött, úgy meht be a házába, mint-ha csak a templomból érkezne. A nyirhubai kis zsinagógából.

Odabenn is péntek este volt.

Az asztalon égtek a gyertyák: hat szál gyertya s milyen menyegyei világosság! A héber betűkkel körülhímezett káléstartó alatt úgy heverték az illatos kálécsok, mint a Templom idején az áldozati kosok, melyek türelmesen várták, hogy az Ur dicőitására megszegték a nyakukat. A kálécsok előtt bor és serleg. Jobbkéz felől az asszony: olvassa a jámbor bibliai történeteket. Balkézt a kisfiu meg a kisleány. Csupa fény, tisztaság, kegyesség és áhitat.

Izszak nótába kezd. A péntek esti éneket dalolja. Tapsol is hozzá.

"Békével jöjjetek, béke fejedelméi, éj angyalok, jöjjetek. Kik szolgáljátok a királyoknak királyát, jöjjetek. Isteni cselédek, békével jöjjetek!"

A kisfiu vele énekel és vele tapsol. És vele énekel ezernyi tengeriféreg. Vele tapsol ezernyi tenyér. Eljétek a meghívottak, a béke fejedelméi, az égi cselédek és látatlan velevigadnak Izszakkal.

Izszak bevégzi a dalt. Másikba kezd. "Serény asszony dicserét" énekel. A három ezer esztendősen éneket, amely ott fogant, ahol az Énekek Éneke: Gileád daltelt völgyeiben.

"Serény asszonyt kicsoda találhat? Az ó értéke felülmúlja az igazgyöngyöket!"

A szférák vele énekelik a régi, balzsamos éneket. Az ablakban a muskátlik nehéz szagokat árasztanak. Nini: nem is muskátlik virítanak a cserépekben, hanem bódító liliumok. Az ablakok kinyílnak, az eperfa künn az udvaron pálmává változott. A két jegenye a kapufélfánál szagos ciprusa magasodott. Az almafák a kertben gránátalmákká. A kőrtéfalól olajbogyók csüngenek alá. Az akácfák utolsó vadfügei.

Izszak bámul s a halántékát szorongatja.

Áldást mond a borra. Megköszöli. Erős. Ezeréves fűszereket érez. A bor gileádi bor.

Nyújtja az asszonynak. Figyeli. Az asszony szelíden issza. Oda adja a gyerekeknek: mint a méz, szüresülök az erős keleti bort.

Behunyta szemét egy pillanatra és szól:

Asszony, amikor az oroszok betörték Zemplébe, elástunk egy hordó hegyaljai. Hol van most az a bor?

Ez nem jó? — kérdi jámboran az asszony. — Hiszen es jobb.

En azt akarom. Azt és nem azt. Annak akarom izelni az ízét, hogy a szagát. Hiszen tudod, hogy nem voltam idehaza.

Tudom.

Tudod?

Izszak hosszasan elgondolkodott. Szagolja a kálécsokot: különös, nehézillatúak. Ismét gondolkodik. Szentisten, hol vagyok?

Asszony, — szólt hirtelen. — Jakab már nem beteg?

Nem.

Kicsit még sapadt.

Még sapadt.

A négy arkangyal, kinek nevével utoljára emlitette a haldokló, felszólt a magas Trónus előtt.

Haza akart menni, — mondotta Mikáel — s a Halál megölte. Haza kellett volna engedni Izszakot.

Beteg a kisfia, — mondotta Gábriel — s ő látni akarta a kis Jakabot.

Már nem beteg, — mondotta Rafael, a gyógyító, — de ép ezért kellett volna hazabocsátani. Hadd lássa és térjen vissza nyugodtan.

Obsitot kapott — vélekedett Uriel — s legalább addig várt volna a Halál, míg az obsitot kapta.

PATENTOK

JELENTŐS kizárólagosan engedélyezett honföldi szabadalmi jogvédőknek és megújított DIPLOMÁK adnak magyar honföldi és tanácsot szabadalmi jogok és azok értékesítéséről.

Írjon, ha dolgozik találmányra vagy érdekli a szabadalmi jogok. Küldje egyszerű rajzát vagy kis mintáját ezen címre: MANUFACTURERS PATENT CO., 520 Fifth Ave., New York, N. Y. Polachek Zoltán főmérnök.

Izszak felállott.

Feleségem, — mondotta — a boltba akarok menni. Hidd be János bácsit, hogy hozza utánam a gyertyát.

Ma péntek este van.

Ee akarok menni.

Holnap este.

Most.

Holnap este — ellenkezett az asszony.

Most — mondotta Izszak. — Különös szagok jönnek az udvarról. A bolt szagait akarom érezni. A petróleumot, meg a kálémázt, a heringet, meg a sajtot. A táblaolajnak is jószaga van, a tintának is, amit a barna korszokban tartunk. A szappannak is, meg a citromnak, a kávének, meg a rizskásának. Az egész bolt-nak jó szaga van s én rég nem szagoltam. Látni akarom az ostor-nyeleket az ajtófélfán. A spárgagombolyagokat, meg a szalámi-rudakat. A lisztet a zsákokban. A jó alföldi lisztet. Milyen lisztből sütötted a kálécsokot?

Az asszony hallgat.

Izszak megy a kisfiúhoz. Megcsókolja a homlokát. Milyen forró a gyerek homloka! Még beteg!

Megcsókolja a leányt. Eszter kénék is tüzes az arca. S a maga szája milyen hideg!

Mind a két gyerek beteg! — rémülődött Izszak. — Nezd, mindkettő arca oly halovány.

Nem halovány: mosolygó.

Izszak a fejéhez kap.

Mosolygó! — Mosolygó Gerzson. Üzentél velem.

Még egy szót dadog.

Tábornok.

S mintha önmagát intené le, keményen szól:

Nem mehetsz haza... Híj-ba!

Azután felkiált:

Miért jöttetek ide? Miért hoztak ide titeket? En meghaltam. De nektek élnetek kell. Vigyék, vigyék őket! A kisfiu még csak most tanulja a betűket: még élte kell. A leány még kicsike, menyasszonynak kell lennie. Az asszony még fiatal. Miért hozták őket ide! En meghaltam a hazáért. A haza fizetni fog. Nekik fizessen. Menjétek és éljétek.

Körülnézett. Az asszony, a gyerek nem állt előtte. Eltűntek. A bolt is eltűnt.

Ott állott a zengő szférákban boldogan és szomorúan. Forró könnyecsek gördültek ki a szeméből. Hozzatörölte a kezét.

Nem érzett semmit. A keze-feje száraz maradt és hideg.

A melegség, melyet könyvek érzett Izszak. Mosolygó bajtárs keze volt. Ott térdelt mellette s lefogta bülsz szeméjét. Es csendesen szemrehányóan mondta gyalogos Mosolygó Gerzson:

Mondtam Izszak testvér, vigyázz az izenetre. Nem vigyáztál rá s most oda a drága obsit.

S. DE VITA, BANKÁR

2105 First Ave. New York.

Pénzküldeményeiert

a következő

Átutalási költséget

számítjuk fel postai átutalásnál:

\$ 5.00	\$.75	\$100.00	\$ 3.35
\$20.00	\$1.70	\$250.00	\$ 7.35
\$50.00	\$2.45	\$500.00	\$10.00

Dollár átutalásokert

2%-ot számítunk, de leg-alább 1 dollárt tételünkent

Ugyanezen költségek vannak érvényben Cseho-Slovákia, Románia, Ausztria és Jugoszlávia részére is.

A magyar napilapokban minden nap hirdetjük leg-alacsonyabb árakat és így mindenki pontosan kiszámíthatja magának, vajjon a hozánk küldött dollárkert — a költség levonása után — helyes összegű koronákat kaptak-e hozzátartozói.

Írjon hozánk 500. sz. kör-levelünkert, miselt pénzt küld haza.

Az amerikai rokonok pénz-segítségét is küldenek.

AZ AMERICAN UNION BANK LEGALCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN UTALJA ÁT A PÉNZT MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉRE.

KÖZLEGYZŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése. HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra eredeti áron.

FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.

AMERICAN UNION BANK

Németh János, elnök.

Füszlet: 10 East 22nd Street, a Bankpalotában.

Fiók: 1597 Second Avenue, Corner 83rd Street, NEW YORK.

A tábornok feléje tartott. Leszállt a lóról.

Piam, — mondotta szigorú és mégis jószagos hangon — te már indulhatsz. Tíz hónapig harcoltál becsülettel, most mehetsz. Föl a szférákba. Ott találkozol a testvéreiddel, akik szintén teljesítették kötelességüket.

Mit mondasz tábornok? — kérdezte Izszak. — A szférákat emlegeted? En haza akarok menni. Otthon vár a feleségem, a kis lányom, meg a beteg kisfiam.

Nem, — mondotta keményen a tábornok — nem megy haza, hanem a szférák elsőjébe, a szférákba, melynek neve: Ó-alap. Ott él mindenki és minden, aki valaha született és születni fog. Ott élnek a folyók, amelyek a föld felett nyargolnak. Ott élnek a nyájas szélök és a lárnás viharok.

Ne küldj oda tábornok, én haza akarok menni.

ÖRÖM

ha az obzaiak hirt hallanak amerikai rokonaitól, de

KÉTSZERES ÖRÖM

ha az amerikai rokonok pénz-segítségét is küldenek.

AZ AMERICAN UNION BANK LEGALCSÓBBAN ÉS LEGGYORSABBAN UTALJA ÁT A PÉNZT MAGYARORSZÁG BARMELY RÉSZÉRE.

KÖZLEGYZŐI ÜGYEK pontos és lelkiismeretes elintézése. HAJÓJEGYEK a legjobb vonalakra eredeti áron.

FELVILÁGOSÍTÁST ÉS TANÁCSOT INGYEN ADUNK.

AMERICAN UNION BANK

Németh János, elnök.

Füszlet: 10 East 22nd Street, a Bankpalotában.

Fiók: 1597 Second Avenue, Corner 83rd Street, NEW YORK.

M

A

nem is

az is, ha

egy biz

nek, ad

nóket ke

amerika

hogy va

ennek

Ezért fo

sét. Min

dalmi a

hez a

fogas ke

"Mily

vesebb

Az el

rajzoló

zepsen

Amikor

ságró

kerest

"Az

éves kis

felső ne

termézet

"A csal

talán nem

való az

nyabb osz

kalta

söt jobba

társadalmi

pénzt, ha

egyéltal

ges kelle

"Ami

szereket

önzetlens

esség. É

sorban

Partner

ben, szer

aki, anélk

feloldozá

kiépíté

szervezu

mel. Nem

nót. Isten

olyant, ak

halászni és

kezelni, ak

nézni a fe

zőkkel is

vel."

Ennyit

második sz

szonkile

fizetésü

Eat fele

"Termés

az ifjúsá

nem kötn

ke, vagy b

gencia tek

Kész

010

Milyen leányt szeretnek a férfiak

A FÉRFIAK általában szeretik a nőket. Ehhez kétség sem is férhet. Bizonyos azonban az is, hogy amíg bizonyos férfiak egy bizonyos fajta nőt szeretnek, addig más férfiak másfajta nőt kedvelnek. Egy szemfüles amerikai hírlapíró elhatározta, hogy valamiképpen nyitjára jár ennek a gusztagyűlölségnek. Ezért felkereste tíz férfi ismerősét. Mind a tíz más és más társadalmi állást tölt be. Mind a tízhez a fentjelzett hírlapíró ezt a fogas kérdést intézte:

"Milyenfajta leány a legkedvesebb önnek?"

Az első volt egy kereskedelmi rajzolóművész, huszonhétéves, közepesen prosperáló fiatalember. Amikor rájött arra, hogy az újságíró magát a tiszta igazságot keresi, ezeket mondotta:

"Az én kedvencem tizenkilenc éves kislány, aranyosbarna hajjal, felső neveléstől el nem rontott természetes viselkedéssel."

"A családi körülményei egyáltalán nem fontosak, mert tény és való az, hogy igen sok alacsonyabb osztályból való leány sok-

kalta kellemesebb viselkedésű, mint jobban nevelt, mint a magas társadalmi osztályokból valók. A pénzt, ha van, nem bánom, de egyáltalán nem tartanám szükséges kelleknek."

"Amit én a nőben legjobban szeretek, az a természetesség, az önzetlenség, az alkalmazkodó képesség. En az élettársamban első sorban a karaktert keresem. Partnert akarok, barátot és egyben szeretőt is. Olyan akarok, aki, anélkül, hogy a nőiségét feláldozná, résztvesz a karrierem kiépítésében. Olyan, aki rokon-szenvezni képes a munkakörömmel. Nem akarok festőművész nőt. Isten mentsen ettől. Hanem olyant, aki el tud jönni velem halászni és tudja a saját horgát kezelni, aki egyképen szembe tud nézni a fényűzéssel és a hitelezőkkel is. Mindezt könnyű szívvel."

Ennyit mondott a rajzoló. A második szám színész volt. Huszonkilenc éves, meglehetősen jó fizetésű és bohém hajlamokkal. Ezt felelte:

"Természetesen én is szeretem az ifjúságot, azonban korhoz nem kötöm magamat. Vagy szőke, vagy brünett legyen. Intelligencia tekintetében csak annyi az

Egy amerikai újságíró érdekes körkérdése. — Tíz különböző állású és foglalkozású férfi nyilatkozott. — Mind más és másfajta nőt keres, más és másfajta külső és belső lelki tulajdonságokkal.

alapkívánalom, hogy írni és olvasni képes legyen."

"Azt azonban szeretném, ha jó családból való lenne."

"Minél több a pénz, annál jobban szeretem."

"A legnagyobb három erénye: a humor, a kurázszi, az ügyesség és az alkalmazkodás."

"A legnagyobb hibája a féltékenység."

"Én nem szeretem a férfias természetű nőket és nem szeretem a túlságosan függetleneket. Azonban annak a leánynak, a melyeknek az egyénisége engem leköt, képesnek kell lennie arra, hogy önmagát fenntartsa. Színész feleségének sok mindent meg kell értenie és nagy csomó önbizalmának is kell lennie."

A színész meglehetősen őszinte volt. Ezután egy utazó követke-zett, huszonkilenc esztendő, jó fizetésű és rendkívül házias.

"Én olyan nőt szeretek, aki nem túlságosan fiatal és ezért nem szeles. Huszonnégy-huszonöt éves legyen és ne szegélye az érettséget. Természetesen szőke legyen, legalább high school neveléssel. Ami a családját illeti, fő az, hogy "snob" ne legyen. Ezeket ki nem állhatom. Ezért nem is szeretnék olyan leányt elvenni, akinek a szülei túlságosan vagyonosak. Az ilyen leányok költségek és általában rendkívül önzőek is."

"A fő előnye a gyengédség, az értékelni tudás és az anyagi ösztön, míg a legnagyobb hiba a nézetem szerint a kacérság lenne."

"Rengeteg utazom szerte az országban, rengeteg "jazz görült"

és "flapert" láttam. Meg is utáltam egy öket, mint azokat, akik őket kísérik. Ezért készen állok bármikor arra, hogy beleszer-

sek egy igazi "régifajta" leányba, olyanba, aki az otthonát szereti, a gyermekeit és aki többre becsüli a férjét a bridge pártknál és a kabaréknál."

A negyedik számú egy broker volt. Harminchétféves, jó jövedelemmel és igazán élni vágyó:

"Minél fiatalabb a leány" — mondotta, — "annál tetszetősebb. És annál könnyebben kezelhető is. Én olyan leányt szeretnék, aki alkalmazkodni tud az én ízléseimhez. Általánosságban talán a szőke szépséget többre becsülöm. Azt hiszem, hogy általában hasonlóan éreznek a férfiak"

"A nevelés fontos dolog, de nem annyira fontos, mint az egyéniség. A családi összeköttetés és a pénz jó, ha van. Három

fő tulajdonságot ismerek a tapintatot, az izlést és a türelmet".

"Izlés nélkül nem lehet elragadó. Tapintat nélkül nem vezetheti sikeresen a maga életét és türellem nélkül nem jöhet ki a férjével."

"Olyan nőt szeretnék, aki nem követeli a mindenséget a férjétől, olyant, aki nem akar uralkodni a férje felett. Vagyis olyant, aki követeli ugyan a férje egész szeretetét, hogy úgy mondjam, betolakszanak a férjük üzleti életébe, szokásaiba, különlegességeibe. Az én nézetem még mindig az, hogy a nőnek főbiznisze az, hogy szép legyen, míg a férj főkötelessége az, hogy érte dolgozzék."

Ezeket mondotta a mindig üzletember broker, míg a következő nyilatkozó orvos volt, harminc éves, sikeres praktisszal, optimista és ambiciózus.

"A nő, — mondotta — akit én legjobban szeretek, vagy huszonöt éves, barna legyen. Jó neveléssel kell, hogy bírjon. A túlságosan előkelő család csak árthat, noha természetesen minden társaságban tudnia kell, hogy hogyan viselkedjek. A pénzt a magam részéről nagyon szeretem, azonban nem vagyok biztos abban, hogy házasság esetén azt feltétlenül megkívánám-e."

"A nő három legnagyobb erénye szerintem a csinoság, az őszinteség és a bátorság, míg a leghagyobb hibája a lustaság."

nem pihenni akar a házasság után, hanem részt akar venni a férje munkájában."

A doktor ur után egy rendkívül érdekes uriember következett. Az illető fengerész volt, a kinek általában nagy praktissza kell, hogy legyen a nők körül. Hiszen a tengerész sok világot bejár és az a rege róla, hogy minden kikötőben van egy-egy szvithártja. Ez a tengerész harminchárom éves, meglehetősen fizetéssel, erős akarral és nagy büszkeséggel.

"Én nem akarok túlságosan fiatal, — mondotta. — Ellenben szőket akarok. Jól nevelt legyen, mert hiszen a nevelés a siker alapja az életben. Jó, konzervatív családból származzék, egyszerű, régifajta, házias tradíciókkal."

"Egyáltalán ne legyen sok pénze neki".

"Főerénye legyen a csinoság, a hűség és az őszinteség."

"A főhiba a nézetem szerint a kacérság."

"Nem szeretem a túlságosan vidám nőket. A méltóságot szeretem, különösen a fiatalokban. A jellemet szeretem és az egyszerűséget. Nem kell nekem az úgynevezett modern nő, hanem az,

aki nem játékszernek tekinti az életet, hanem fontos dolgokat, a maga harcos problémáival, nehézségeivel."

A tengerésznek éppen az elmentete volt az úgynevezett világi. Harmincnégy éves, gazdag, aki könnyen veszi az életet:

"A fiatal szeretem. Más is azt szereti. Szőke kell nekem. Feltétlenül kell nevelése legyen. Jó családból kell származnia. Pénz nem kell. Ez elrontja a leányokat. Azt akarom, hogy olyan legyen, aki mindent követel tőlem. Én nem szeretem a túlságosan bátorakat éppen ezért. Olyant szeretek, aki az én védelmemre szorul."

"Lehet azonban, az is, hogy pár hónapra megváltozik az ízlésem. Hiszen már annyiszor változott. És még sokszor meg fog változni. A nőket ismerem. Sok dolgom volt már velük és lesz is még a jövőben."

Mindenesetre érdekes megnyilatkozások. Mind más és másfajta szeret. Nyilatkozott még a farmer is, a kereskedő és más emberek is. Ezeknek is egyenként más és más volt az ízlésük.

Déli korzón Grácban

Irta: Szombati Babi István.

*Mintha tilosban járnék, vagy vadorzón,
A gráci vidám, teli-déli korzón
Ugy bandukol szívem, vágynak kopójával*

*Ugy járok itt az asszony-rengetegben,
Mindig mohóbban s mindig betegebben,
Mint egy erdőben eltévedt vadász.*

*Nagy rengeteg a gráci déli korzó
S vágató vágyam utja messzi-porzó
S szívem hallózik és neved kiáltja.*

*Ó asszonyom, én dus és bus szerelmem,
Kiált sziveddel, szívem hadd feleljen
Hívó szived szavára bátorabban.*

*Csak egyszer még, hogy egymást elsirassuk
S magunkat százszor újra bucsuztassuk
S hogy csók-rögökkel egymást eltemessük.*

*Csak felbukkannál, mint régivárt alak,
Szívem előtt, hogy megfoghassalak
S egyszer csókoljalak még életemben.*

*Galamb-ringásu lányos termeted
S pajkos fejed, mint kacéruk teted
Fél-oldadra ... de édes volna nézni.*

*Márvány nyakad körül a barna prémet,
Mohó szemed, mely végtelenbe téved
S a titkelődő fityóli arconod ...*

*A hosszú prém-kabát a drága testen
S a karcsu láb, ahogy szívembe festem,
Fehér-betétes, halk, kis lakk-topánban ...*

FJA

felállott...
mondotta —
"Lárok menni. Hidd be
csúcsit, hogy hozza utánam
pát.
"péntek este van,
akarok menni.
"olnap este.
"ost.
"olnap este — ellenkezett
ny.
"ost — mondotta Izsák —
"szagok jönnek az udvar-
bőst szagait akarom érez-
petroleumot, meg a kuli-
a heringet, meg a sajtot.
"olajnak is jószaga van, a
k is, amit a barna korsó-
rtunk. A szappannak is,
citromnak, a kávénak,
rizskészítésnek. Az egész bolt-
szaga van s én rég nem
am. Látni akarom az ostor-
t az ajtófélfán. A spárga-
yagokat meg a szalámi-
A lisztet a zsákokban. A
ldi lisztet. Milyen lisztből
i a kalácsokat?
"szony hallgat.
"megy a kisfiúhoz. Meg
a a homlokát. Milyen for-
erek-homloka! Még beteg!
csókolja a leányt. Eszter-
is tüzes az arca. S a maga
milyen hideg!
"Mind a két gyerek beteg!
"müldözött Izsák. — Nézd,
"tő arca oly halovány.
"em halovány: mosolygó.
"a fejéhez kap.
"Mosolygó!... Mosolygó
"n. Üzentél velem.
"egy szót dadog.
"abornok...
"intha önmagát intené le,
"en szol:
"Nem mehetsz haza... HIA-
"án felkiált:
"Miért jöttetek ide? Miért
"ide titeket? Én meghal-
"de nektek élnetek kell. Vi-
"vigyétek őket! A kisfiu
"sak most tanulja a betű-
"ség élte kell. A leány meg
"nyenyasszonynak kell len-
"z asszony meg fiatal. Mi-
"zták őket ide! Én meghal-
"hazáért. A haza fizetni
"kik fizessen. Menjetelek és
"bűnézett. Az asszony, a gye-
"em állt előtte. Eltűntek. A
"s eltűnt.
"állott a zengő szférákban
"an és szomorúan. Forró
"sepek gördültek ki a sze-
"Hozzátörölte a kezét.
"érezett semmit. A keze-
"záraz maradt és hideg.

4.

melegség, melyet könynek
Izsák. Mosolygó bajtárs
volt. Ott térdelt mellette s
a hűlő szemehéját. És
essen szemrehányón mond-
alagos Mosolygó Gerzson:
"Mondtam Izsák testvér, vi-
"az izemetre. Nem vigyáztál
"most oda a drága obsit.

VITA BANKÁR
05 First Ave. New York
Pénzküldeményeiért
a következő
Átutalási költséget
"antjuk fel postai átuta-
"lásnál:
5.00 \$.75 100.00 \$ 3.35
10.00 \$ 1.70 250.00 \$ 7.35
20.00 \$ 2.45 500.00 \$ 10.00
Dollár átutalásokért
"t számított, de leg-
"bb 1 dollárt tételenként
"Ugyanezen költségek van-
"k érvényben Cseho-Szlo-
"kia, Románia, Ausztria és
"ugoslávia részére is.
"A magyar napilapokban
"minden nap hirdetik leg-
"acsonyabb árait és így
"idénki pontosan kiszámít-
"tja magának, vajjon a
"ozsánk küldött dollárokért
"a költség levonása után
"helyes összegű koroná-
"t kaptak-e hozzátartozól-
"jon hozzánk 500. sz. kör-
"velünkét, mielőtt pénzt
"küld haza.

A KÖLTŐ SZÖKNI AKAR

Irta: Krudy Gyula

Sarlai, a selyemtakács a Betyárok országútján járt.

Hol lehetett volna másfelé ez ut, mint a Bakonyban? Ott, a hol két oldalt olyan sűrű erdőség állt az országút mentén, mint a seregben álló katonaság. Fellelényire se volt egyik fatörzs a másiktól. Sudár törzsek felett még ninesen lombkorona, mert tavasz első heteit mutatják a kalendáriumok. Annál inkább hangzik a varjúkárógás a szélben: az a tavaszi varjúkárógás, a mely úgy különbözik a télihavak méla, egyhangú kárógásától, mintha a futamodó szél emelgetné vagy mélyítgetné a szomorúság és bánat varjúhangjait. Noha a magasba lódul a varjúhang, mintha figyelmeztető kiáltás volna, mintha valami szokatlan, ijesztőt látott volna a madár a mély országút mentén: — Sarlai, a takács ilyenkor a vállá közé kapta a fejét és meggyorsította a lépteit, tán valaki jön a nyomában. Máskor az erdő mélyéből károgott a varjú panaszosan, hosszasan, mintha valamely különös bánata volna, hogy még a fatetők felett járó szélre sines kedve többé bizni magát, a mely koratavaszi szél pedig úgy szeretik vitézni magukat a varjúk. — Sarlai ilyenkor az erdő sűrűségé felé pisantott a hová csak néhány lépést kell tenni, hogy eltűnjön az emberek szeme elől.

Körülbelül a veszprémi határban járt, a hol meg találkozott egy-két durva vagy ügyetlen asszonykézzel öszerótt fakereszt az árokparton, amely kereszt azt jelentette, hogy valaki ott meghalt a nem régen elmúlt betyárvilágban. Két fadarab vékony fakéreggel keresztalokban összekötözve jelentett egy embert, akinek valaha zsiros kalapja, ptykés mellénye, fekete gatyája és szép szeretője volt. Most már csak a varjúk énekelnek neki.

Az erdőből nem hallatszik puskadurrogás: legfeljebb a mennydörgős mennykő vág bele egy-egy vén fába, de Sarlai, a takács nyulugrásokkal vetette magát az erdőszélre, ha valahonnan felhangzott a fejszekerés. A székézőgés, amely az erdei uton a távolból felhangzott, mintha nem is székér közlekedne, hanem csak kenetlen kezek egy helyben forognának a homokos uton valamely boszorkányság következtében, hogy ijedelme legyenek a szegény utasoknak: — ugyancsak nem velt kedvére a takácsnak. Nyomban átgrott az árkon, ha valahol a dombon tul, a fákon tul, a völgyben kérékhangozt hallott. Pedig tán csak a veszprémi hetivásárra igyekeztek azok a székerek a kora reggeli időben.

Sarlai, a selyemtakács már hosszabb ideje bujdosó életre adta a fejét. Egy napon, láthatólag minden különösebb ok nélkül otthagya műhelyét abban a dunántúli faluban, ahol huszonöt esztendőskoráig a finom selyemszálakat ergette a székbe és vándorolni ment. Senki nem szólt: hová, merre veszi útját, nem is bucsuzott senkitől.

Ruházata nem különbözött e korszak vándorlegényeinek mindennapi ruházódásától. Lovaglótlól, pedig akadt volna a faluban (mint a legtöbb faluban), aki lebeszélte volna a takácslegényt utazásáról.

Sarlai finom, leányos külsejű fiatalember volt. Csak a gaesos lába árulkodott, hogy egész életében a takácsképet hajtotta, egyébként ural külsejű, selymes, finomka külsejű volt, a minek lehet az is oka, hogy annyit esztendőig szötte a lágy selymeket a vásárokra. Barna volt, mint a selymekes, amelyet fiatal övegyasszonyok a szemükre

huznak. Haja hosszú és lágy volt, mint a rojt a nagykendőn, amelyet módos asszonyságok úgy borítanak magukra, hogy annak alja a hátulsó térdükön ringatózik. Göndör kis bajusza volt, amely selymes puhasággal hasonlatos volt azon bajszokhoz, amelyeket az ifjú hajdonok holdtöltekor álmukban a párnájukon éreznek. De hegyes kis szakála is volt, amelyet úgy fujdogált a szél, mint a himzett, cifra selymekendőt, amelyet a menyasszonyok kezükben tartanak és véle bucsut intenek a leányságuknak, leánykori álmaiknak.

Nem szabad megfeledkezni a selyemtakács szeméről, amely lángoló, szenvedélyes és bánatos szem volt, amely sehogy sem illett egy takácslegényhez. Uriembereknek szokott ilyen szemük lenni, akik ráérnek ábrándozni, szerelmeskedni, akik első sorban a tekintetükkel igyekeznek meghódítani a kiszemelt kisasszonyokat. Hol tett szert Sarlai e megejtő, fiatal grófnak való szempárra? — Nem is az apád fia vagy te? — mondogatta neki a mestere.

Termetre nézve ugyancsak különbözött Sarlai a szokványos takácsoktól, akik előbb-utóbb meggyörnyednek, elomposodnak, nem sokat ügyelnek a fejtartásukra, a válluk egyenességére: Sarlay szikár és gyertyaegyes fiatalember volt, mintha valami belső tartalom, különös büszkeség örököké a magasba emelné a fejét, szétfeszítené a vállát. Azt

szólták mondani, hogy az ilyen ember úgy jár, mintha nyársat nyelt volna. Nem, Sarlai úgy lengett, mint a szarkaláb a papkisasszonyok kiskertjében.

Pörge kalapja volt, amelyet fiatal korában viselt egy divatból kiment vidéki uraság, amíg jegyese, szeretője volt öreg gazdasszony helyett. A kabátja egy öregembert emlegetett, aki a Dunántul összes vásárosát járta életében és minden fogadóból, lacikonyhából elhozta a kabátot a nevezetes ételek nyomait. A kabátot egy nagy zseb volt és a zsebből egy kis fűzet kandikált ki, amely fűzeteknek a külseje cseppet sem illett Sarlai vándorlegény külsejéhez.

Amint a varjúkárógás és a távoli székézőgés alábbhagyott a takácslegény elővette zsebéből a fűzetét s Betyárok országútján, a veszprémi határon: Sarlai Petőfi Sándor verseit olvastatta:

Nemesek olvasgatta, hanem tanulta is. Meg-megállott és hangosan elreccintett egy sort, mint az a rossz tanuló szokása. Egyik sor után elővette a másik sort. Persze ez alatt elfelejtette a tanulást:

Ej van, csend és nyugalomnak éje...

Huszsor elmondta ezt a takács, de mire a második sorhoz érkezett:

A magas menny holdas, csillogos.

Az első sort már elfelejtette. Olyan volt ez a tanulás, mint a favágás. Mikor a rossz tanuló

nem figyel az értelemre, csak a pusztá szavakat magolja: így tanult Sarlai.

Az idő e közben oly megálatlanul szaladt, mint a távoli városokban és falvakban az óra mutatók.

Sarlainak mind többször kellett az erdőben elrejtőzködni, mert a székerek most már nemcsak a távolban zörögtek, hanem valóban felkapaszkodtak azon az erdő hegyháton, amelyen a vándorlegény haladt. Jöttek-mentek kis fakó parasztkocsik, amelyekben olyan kopott ruhás férfiak üldögéltek, mint ha a nyári madárijesztőt ültették volna a bakra ez időben, a mikor szőlőskertekben a madárijesztőre még nines szükség. Az asszonyok, mint kövér falusi kenyerék üldögéltek a saroglyában, kendőikbe burkolódtak és lsten tudja min gondolkoztak. Vajjon miért utaznak ezek a kocsik? Talán csak azért, hogy a kerekeket ne tartsák hiába a házról. Aztán mentek el az uton mindenféle vidéki urasági hintók is, amelyek sok, talán ötven esztendő előtt kerültek ki a kocsigyártó műhelyéből. Kasornya, hatalmas alkotmányok voltak ezek, de most tyukok és kakasok helyett vérsipros arculatú, jól reggelizett férfiak, whitott asszonyságok üldögéltek bennük. Talán uri-gyűlés van valahol? — gondolta magában a bokorban Sarlai. A megyére vagy lakodalmas házhoz igyekeznek gondoltan uraságok. — Majd két zöldköpönyeges, rézsi-

sakos zsoldár jött egy parasztszekéren és bánatosképi, szőke szakállu, nagyhaju, elvadult külsejű férfit vitt, aki idáig nyilván bujdosással töltötte idejét, de árulás vagy véletlen folytán horogra került. A kis szekér elzörgött a fegyverekkel és a rabbal, a takácslegény nagy sóhajttással jött elő az erdőből.

Majd váratlanul, mintha az égből esőppent volna alá: tagos, pipacs-képi, időses asszonyság hajtott elő kocsiával a kanyarulatnál. Sárga, homokfuto kocsi volt ez, amilyenén vásárolni járnak a falusi uraságok. Ócska, kék dolmányban zsvány-hajszu kocsis ült az almás-szürkék felett. Mellette ragyás, cigányképi hajdu.

Sarlai elkésett a meneküléssel. Mielőtt az erdőbe vehette volna magát, a vérmes asszonyság észrevette a kocsirol.

— Fogjátok meg, — kiáltotta és a hajdu röptében leugrott a bakról és a menekülő után vetette magát.

A galléron ragadott takácslegény egész testében remegett, amikor az asszonyság elé vezeték.

A nemes hölgy nagy felindulással nézett a takácslegényre: — Nem szegényli magát! — kiáltott fel és könyei kibugyantak. — Buesu nélkül akart elszökni! Ez a hála jószágomért! Lezalább azt mondja meg, hogy miért oldott kereket?

A takács a hajdu izmos kezében vonogatta. Az előkelő hölgy megértőleg bólintott:

— Érttem, ön nem akar beszélni, mert attól fél, hogy elárulják. Arra az egy kérdésemre feleljen tehát: valaki talán elesalta fölém? Valamely barátom, aki jobb kosztot, nagyobb biztonságot, jobb rejtékhelyet igért?

— Senki sem esalt — felelt Sarlai.

— Tehát ön elég vakmerő volt nekivágni az ismeretlen országútnak, a nélkül, hogy tudta volna, hol hajtja le a fejét éjszakára? A nélkül, hogy egyetlen pártfogója volna a tájon? Már megint felebredt önben az a megátalkodott szabadságvágy, pedig tudhatná, hogy ezer veszedelem környékezi?

— Nagy az erdő — felelt a takács.

— Az erdő csak a vadaknak, a zsványoknak való. Ön se nem vad, se nem zsvány: addig a mig pártfogói vannak Magyarországon. Már pedig ebben az országban mindenki imádja önt...

— Szegény névtelen bujdosó vagyok. Neven Sarlai és mesterségem a takácsság.

Az asszonyság mely fájdalommal felsóhajtott:

— Én tudom jól, hogy ön kicsoda... Csak azt sajnálom, hogy már mások is akadnak a környéken, akik sejtik kiletét. Azért jobb tartózkodási helyről kell gondoskodnom az ön részére. Most cseréljen kabátot a hajduval és foglalja el helyét a bakon. A hajdu majd gyalogszerrel is hazatalál.

A legény hiába ellenkezett volna, mert a hajdu, aki nyilván meg a régi világban tanulta meg a bánásmódot a vándorlegényekkel, lekapasolta Sarlailról a kabátot.

— A versem! — kiáltott fel a takács, amikor a hajdu kezében volt a kabát.

— Add vissza a verseit! — parancsolta az urnó.

A takács a könyvecskét inge alá rejtette, aztán magára huzta a zsványos mundért. Mikor elfoglalta helyét a bakon, a természetes urnó a zsványképi kocsis fölébe sugott:

— Hajts megállás nélkül Palotára. Most majd jobban vigyázzunk Petőfi urra.

KI AZ OKA?

(Karcolat.)

A megyeház disztermének alakai fényesen ki vannak világítva. Jótékony célu hangversennyel egybekötött táncmulatságot rendeznek a b-i dalkör nő és férfi tagjai. A koncerten a kis város minden rétegéből vannak összeállítva a szereplők, hogy mindenütt fölkeltek az érdeklődést és a nagy írem megteljenek.

A törvényszéki elnök leányai, tanárok, tanítónők, a környékbeli földbirtokosok, megyei és városi tisztviselők szerepelnek a műsoron.

A rendezők a lépcső alján várják az érkező vendégeket és szereplőket; ahogy a kocsi bedübörögnek a nagy boltives kapu alatt és a hölgyek kibontakoznak a bundájukból, karofogva vezetik őket, ki hová való, vagy a terembe, vagy a terem mellett lévő kis szobába.

Eppen most jön egyik szereplő. A várakozó ifjak egyike odasiet a kocsihoz, kihámozza bundájából s vezetni föl a szőnyeggel borított lépcsőn.

— Nos, nem tette meg a kívánságomat? — nem rekedt be erre a mai estére? — kérde aggódó hangon az ifju.

— Nem, nem tettem meg és nem is tudom, miért kellett volna...

— Semmiért, csak azért, mert EN kértem... már egész héten minden nap mondtam, maga ne tartson felolvastatásnak, csak... maga nem ír és nem művészt, azok irjanak és olvassanak, magának erre ninesen szükség...

— De hát ha a rendezőség pont engem választott ki, hogy valamit felolvassak. Irtam egy

kis elbeszélést s föl fogom olvasni...

— Már látom, irodalmi babérokra vágyik!

— S ez büni?

— Nem büni, de nekem nem tetszik!

— Ezért ne olvassak én föl?

— Azért, mert EN nem akarom! Tudja nagyon jól, hogy én irodalmi babérok nélkül is mindig...

— ?

— változatlanul, egyenlően, dicsérem magát!

A kis tanító szíve elszorult; nem ezt a választ várta, nem ezt.

Talán tényleg nem olvasott volna föl; könnyen lehetett volna ürügyet találni; a hideg téli estén megfázott, hang nem jön ki a torkán, stb. Amint hogy nem is birt felelni. Kihuzta karját kísérelve karjából és szó nélkül ment be a kis gyülekezőbe.

Felolvastása után, mint az orkán, úgy zugott fel a taps. A kicsiny, egyszerű falusi történet mindenki szívébe belopózott, bódító akácia illatot varázolt a forró levegőjü, tömött terembe s a közönség ujra s ujra látni kívánta azt, aki megírta és ifju ártatlansággal és közvetlenséggel előadta.

Mindenki üdvözölte aztán a táncteremben, mindenki ünnepelte esén az estén, csak az az egy maradt távol, csak az az egy, akire pedig többet adott volna, mint az összesekre együtt véve. Keserü szemrehányásokat tett magának, miért macakso-

dott?! Miért nem tette meg a kívánságát? Folyton az ajtókat leste, honnan fog bejönni? De csak nem jött. Nem táncolt, sőt el is távozott egészen a bálból.

És mint ahogy két csillag az égen nem találkozik, úgy nem keresztezte egyik a másik útját soha, soha többé...

Mulnak az évek. Szegénységgel küzd a kis tanító. Tanít, folyton csak tanít, már harminchárom év óta tanít és él, éldegél, egy földhözragadt, becsületel, szegény ember oldalán, szerelem nélkül, boldogság nélkül, gyermekek nélkül. Minek élt? Miért élt? Miért küzd? Kiért küzd?

Mulnak az évek. Gazdag ember lett az ifjuból. Bőségben, nagy vagyonban, mindenkivel csodálva és irigylve él, szerelem nélkül, boldogság nélkül, gyermekek nélkül. Minek élt? Miért élt? Miért küzd? Kiért küzd?

És a hosszú, hosszú idő eltelté után egyszer mégis találkoztak. Deresedő hajjal, öregedő szívvel nézte egymást néhány percig az a boldogtalan ember pár s hasztalan várt választ ezen kérdésekre; széles e nagy világban nem jó reá viszhang, nem érti meg senki, nem felel semmi, csak az asszony szívében rezg egy gyöngéd hang, néhány kedves szó, csendesen... elhalóan...

— A tavasszal ujra eljövök... de akkor hosszabb időre... jó?

(B. R.)

Turistott vezetőKorcsnek már tő maga m

...a...

...a...

...a...

...a...

...a...

...a...

Ferenc

... csak azért mondják, esik. Önzésből. És ha nek, akkor másnak k. Nem, nincs rám k, mint ahogyan nem magának sem és ma- nekem. Szerelem? Hát az, amikor már csak megek meg, ha azt lá- szép, finom, fehér a y a nyaka, a válla a félyi ruhában vakító- g? De ugyanigy meg- ha más lánynál lá- aki szebb, mint maga még nem mutatott it magából, mint ma- . Hát szerelem ezt? ég ahhoz, amit bol- neveznek? Erre le- tenni, hűséget fo- egész életre? Aztán én! Hát kellek én gy, ahogy vagyok! fekete, rövidlátó va- protválom a bajusz- a azt mondja, jól Magának éppen ez ez is hazugság. A szürkül előbb mint vos mondta, És le- az egyik szememre kulok. Azt mondják rajta segíteni. Nos, magának. És a le- naga szubtilis lelke én koránvénült, el- em! Van, aki ezt gyurmi, aki ebből életet tud terem-

Renée, minderre elelné, hogy ezért es még meghalni, er teljesen egyedül senkije sínes, ak- értéke, értelme, tének. De akarni kedni kell. Önmá- ássa, ez nagyon ezt nem akarom. djem, miért har- or végeredményé- jutnék el Budá- szkos hotelszobá- ert tavasz is van, k a virágok, mert még magánál is t esékolni lehet, cigarettákat és nak, mert a Duna zón kacagás van, mert a hivatal- vós a levegő, ud- zkedő a kegyel- éretet tett a jö- ott, bátorított!! rt?

nem tudok akar- adok bátor lenni: öszakolt halálhoz l, férfiatlanság, verhez nyulok." per ott fent a amikor ideáig trásban, a tollat asztalhoz, felug- irt, darabokra dalépett a ese- gyufát vett elő jtájában meg- élpapírost. Nyu- ta, amíg a rossz megszegenedett. l összegyűrte.

mondotta, — irom meg. — egy miatta volt. m, nem szeret- ségük van férfi

te után nyult. ték szobájának lon egy papír- ta ez a sor: szerettél." Az özölték. És a y, aki két évig menyasszonya öngyilkosság sta, könnyein dotta:

am, hogyan le- tett emyire figyelmetlen- galább a eimemet is odair- tta volna.

VIDÁM PILLANATOK

JÓ AJANLAS.

Turista: Aztán lehet e az ön által ajánlott vezetőben bízni?
Korcmáros: Egészen nyugodt lehet! Ennek már tíz vendége leesett a hegyről, — de ő maga mindig sértetlen maradt!

SÉRTETT ÖNERZET.

Főnök: Hogy merészelsz Szántónak szabadságot adni? Már ugy tesz, mintha maga volna a főnök! ... Na, elég buta hozzá, az bizonyos!

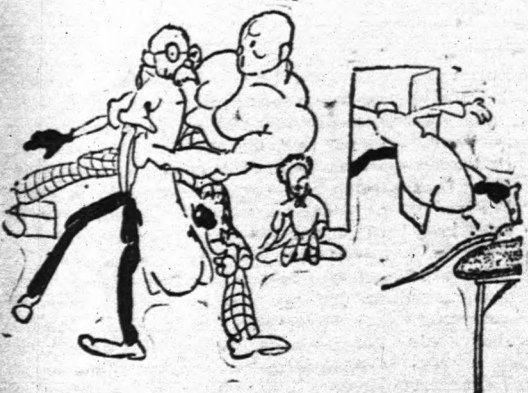
FARSANG UTAN.

Idegen: Igen jómódu emberek lakhatnak Budapesten — egyetlen egy zálogházban sem találkoztam senkivel.
Zálogház-tulajdonos: Dehogy — az emberek a farsang alatt már mindenüket a zálogházba tették!

Őszi malaccságok.

A díjbirkózó: Jöjjön doktor bácsi, most majd én operálok!

Maga nem akar a klinikára menni?
— Nem! Én beteg vagyok!

— Husz évi hivatalvesztés? Rettenetes! Sose voltam hivatalban!

RÉGI DICSŐSÉGÜNK

Irta: Zsoldos László

Flóra naplójából

VEK-hosszu során keresztül (12-től 16-ig) epedve vártam a dicső pillanatra, amikor végre nagylánnyá avat majd a hosz szuszoknya. Es mi történt? Mire annyi titkos vágy és sóhajtás után ütött a hosszú alj órája, akkorára már a hatvanestendő nénikék is bokorugró szoknyában tipegettek az utcán.

Jó. Hisz' ez magában véve nem lett volna baj, mert én, ime, divatos rövid szoknyában és átlátszó fátyol-harinyámban is elértem életem tizenhatalmadik tavaszát, vagyis más szóval, eladó leány lett belőlem; a szerencsétlenség ott kezdődik, hogy aljammal együtt ifju szívem örömeit is ugyancsak megnyirbálta a kegyetlen sors, azaz végzet. Mig zsenge gyermekkoromban el sem tudtam volna képzelni magam számára olyan házasságot, amelyben engem, mint menyasszonyt, nem a forró szerelem illatos szálai fűznének rózsafüzéreként (az csak ugy látszik dagályosnak, de valójában nem az, mert szingigység) szerelmesemhez, értsd: vőlegény, addig most kénytelen vagyok hozzáidomulni, sőt jó képet vágni a szomorú tényhez, melynél fogva nem utálok ugyan Kálmánt, a vőlegényemet, nem is irtózom vagy idegenkedem tőle, hanem azért, Uristen, hol van ettől az érzelemtől a forró szerelem illatos szálainak rózsafüzére? Hol?

Talán a holdban, de még ott is legfőljebb annyira, mint egy sóskifli, mert ujhoid van, vagy, ami keserűbb ugyan, de, sajnos, mindenesetre találabb: a vőlegényem háromszáz katasztrális, helyesebben az én hajdani álmaimra nézve kétségtelenül gyöngy-életet biztosítanak majd a fiatal párnak. Vagy, hogy csak a magam érdekhajhászatairól szóljak: félpárnak (tormával, amit még alighanem sokszor ide fogok reszelni a magam orra alá, amikor majd megcsömörök a rideg jóléttől, hogy: Hejh, Flóra, Flóra, mért nem is mentél férjhez inkább valami szerelmes diákhoz, ehelyett a hosszú orru, pápaszemes Kálmán helyett!?) Szerencse, hogy mindez csak aféle érzélgős limonádé, ami tulajdonképpen nem jelent semmit. Mert hál' Istennek, annyi eszem már van, hogy tudjam, hogy szerelemből nem lehet megélni, s hogy a boldogságnak legbiztosabb alapja a megelégedés, ennek

meg a gondatlan élet. És, ha a jó partihoz még némi vonzalom is felhuzza az embert, akkor semmi akadály sincs annak, hogy a házasság boldog ne lehessen. Nevetésges, hát mit szentimentalizkodom akkor én itten? Igazi, elavult kislány naplóstílus. Szégyeld magad, Flóri!

Két nappal később.

Ma izgalmas napom volt. A mama, szokása, sőt határozott kérésem ellenére, egyedül hagyott Kálmánnal a szalonban, ahol mi éppen négykezest játszottunk. En észrevettem, hogy kiment, de Kálmán szemfülebb volt. És a legszebb részről egyszerű csak ideszól nekem, hogy:

— Mondja csak, Flóra, mi kell okvetlenül a házassághoz?

— Menyasszony — feleltem könnyedén — és vőlegény.

— De még?

— Játsszék! — szóltam rá foghegyről, — és vertem a zongorát, akár a dobot.

— Ne játszék! — kezdett játszani a szóval. — De még mi kell?

— Két tanu, — válaszoltam röviden.

— Eh! Még! Valami merőben más! — suttogetta olyan idegesen, hogy nevetve pillantottam reá:

— No, ha olyan nagyon kíváncsi, hát szerelem! Tudja!

A szerelemnek pedig nem négykezes kell, Flóra, hanem csók — kapta át oly hirtelen a derekamat, hogy a zongoraszék majd fölbillett alatta — s meg akart csókolni.

— Kálmán! — pattantam föl mellőle rekedt kiáltással s akkorát ugrottam hátra, hogy feldöntöttem az ablaknál álló virágvasállványt, amely a rajta volt cserepekkel együtt természetesen nagy robajjal zuhant le a parkettre.

— Fityiszt! — pattintottam köröm helyét a fogamhoz. — Majd esküvő után.

A zajra szerencsére betoppant a mama, Kálmán zavartan hebegett valamin, én pedig nevetve föllenttem anyámnak, hogy meg-

untuk a klimperozást s épen fogósdit játszottunk, amikor megtörtént a szerencsétlenség.

A mama pár pillanatig gyanakvón pislogott ugyan hol rám, hol Kálmánra, de aztán bezörgette a leányt, hogy szedje föl az eltörtött cserepeket, és — megbocsátott. En csufondárossan sunyítottam Kálmánra, de az én felnőtt kis vőlegényemnek bizony elvettem a kedvét egész estére.

— Mi baja, Kálmán? — faggattam később szinte bűnbánólag, amikor már láttam, hogy sehogy sem tudom felvidítani s feléje csücsörítetem a számomat, holott valóság-gal a hátam borzongott ezalatt attól a gondolattól, hogy, Istenem, mi lesz belőlem, ha az apámon s rokonaimon kívül egyszer majd idegen férfi ajka fog rátapadni az ajkamra. Brr! — Vőlegényem azonban úgy tett, mint ha meg sem hallotta volna kérdésemet s feléje csücsörítő számról pedig egyáltalában tudomást sem véve, komor tekintettel, de közömbös hangon másról kezdett beszélni.

Három nap múlva.

Ez azután megadta nekem. Ez nem dicsőített, hogy mi kell a házassághoz? De még mi kell, de még mi kell és hogy így, meg úgy, a szerelemnek csók kell, hanem amint szembejött velem a Liliom-utcán, hát se szó, se beszéd, derékon kaptam és két hatalmas csókot cuppantott a számra; de még micsoda hatalmas!

Reggel a cselédnek görcei voltak, és így utolsó percben én mentem bevásárolni a csarnokba. Nagyon siettem s gondoltam, mit tegyek még kálapot is a fejemre, a kofák kedvéért, hát kaptam magam és karomon a szatyorrat, lementem hajdonföt. A két babos grénadinom volt rajtam. Azután a Liliom-utcán szembe jött velem egy harminkettes baka, közlegény volt, arra emlékszem és nem is volt épen rosszképű, s aztán radikálisan megmutatta, hogy kell valakit meg-

csókolni. Mondom, szó nélkül derékon kaptam és cupp, két hatalmas csók és nincs tovább. En hápogtam vagy kettő-hármat, akár a liba, emlékszem, még nyakon akartam vágni, le akartam kapni a sapkáját, galléron szerettem volna ragadni s kis hija, hogy ki nem rántottam a bajonetjét, hogy leszurjam, mint a kutyát, végeredményben azután sem mit sem tettem. Csak napogtam, az első csók után azt szisztegettem neki, hogy:

— Szentelen! — akkor megkaptam a második cuppantást és erre már semmit sem mertem szólni, csak, ismétlem, meg szerettem volna ölni ott a nyílt utcán, de mire magamhoz tértem és körülnéztem, már csak néhány jóakarón mosolygó szatyoros asszonyt láttam az utcán, hanem az én bakámnak nem volt nyoma sehol. Vagy lehet, hogy az volt, aki ott lépegetett nagy peckesen mögöttem két ház-zal. Nem tudom, csak azt hittem, nyomban összedül a fejem fölött a világ és sirni szerettem volna szégyenemben és mérgemben és ahe-lyett, szörnyűség, én is szemérmesen visszamosolyogtam a szatyoros nénikre a Liliom-utcában s karomon a szatyorrat mentem tovább peckesen a vásárcsarnok felé, mint egy cseléd, akit éppen most csókolt meg a babája. Nahát!

Mamának azért megvallottam az esetet és a mama, bizonyára taktikából, hogy annál jobban rám vadítsa, elpietykázta a dolgot Kálmán-nak. Szegény fiu, valóság-gal felfordult, amikor meghallotta a rémhirt.

— Mit? ... Megcsókozták? ... Flórikát?!

Szó nélkül a nyakába es-tem s most én csókoltattam meg vele magamat. — Ennyivel — gondoltam — tartozom neki. De, szent Isten, milyen légies volt az övé.

Még csak nem is cuppant, mint a bakáé, pedig tőle most igazán nem bántam volna.

Kálmánnak igen sok tiszt-larátja van s különben is, horasztón felháborodott a dolgon, ennél fogva ma reggel első dolga volt, hogy föl-

vitt engem a Mária Terézia laktanyába, ahol alarmit fuvattak s az egész 32-ik gyalogezredet felsorakoztatták előttem az óriási udvarra.

— Tessék megmutatni, nagysád, hogy melyik volt az! — szólt hozzám keményen a parancsnok — és vőlegényemmel együtt végigvezetett a vigyázban álló legénység sűrű sorai között. Ugy kiköttem a gazembert, hogy tudom Istenem, örök életére megemlegeti!

A kemény katonatiszt szá-jából csak úgy pattogott a szó s én, amint majdhogynem félénken suhantam végig a tekintetemmel a tömördelek marcona legényarcon, oh, már mindjárt a legelső sorban rátaláltam a mé-renylómre. Tüstént ráösmertem, noha tulajdonképp csak most láttam meg, hogy kis szöke bajsza van és nem barna, ahogy gondoltam; de mokány barna szemével olyan elszántan nézett reám, mint-ha csak azt mondta volna ve-le:

— Jól van, nagysága, hát áruljon el! Legalább én is voltam egyszer szép kisasz-szony kocsisa.

— Nos? Melyik az? — is-mételte meg a kérdést épen ő előtte a parancsnok.

Ránéztem a szökebajszu fiura álmatagon és ránéztem még álmatagabban a tisztre s hangosan, hogy ő is meghall-ja, csak ennyit feleltem:

— Nem tudom. Nem látom. Ezek közt nincsen, az bizonyos ...

Hat évvel később.

A Rákóczi-uton menten Katalin meg Flórikával, az én két kis apróságommal. Vá-sárolni jöttünk föl Pestre, de Kálmán kiment a tatterszal-ba lovat venni s ahogy így meggyünk-mendegélünk a Rákóczi-uton, egyik ház falá-hoz támaszkodva egy fellá-bu, vak katona tartja elem vaktában a bakasipkáját. Szöke bajusza megnőtt és barna szemével meredt félelem. Nem látta, ki van előtte, de, Istenem, én megismertem s odasuhantam hozzája:

— Ugy-e, maga volt az a harminkettes, — suttogettam —, aki hat évvel ezelőtt meg-csókozt meg urileányt a Li-liom-utcában?

Be sem várván a választ (— El ne vesztse, csupa százkoronás!) egy csomó pénzt nyomtam a markába.

Gyémánt Marty, a gazdagság legeredetibb ellensége

(Folytatás a 3-ik oldalról.)

talataimat, amelyeket pénzem eltékozlása közben szereztem. Ki fogom nyitni az emberek szemét, hogy meglássák micsoda átkot és mérget jelent a pénz azoknak a kezében, akik bírják, vagy akik a közle-lebe jutnak. Már is sok olyan mondani valóm van, ami meg fogja rázni a világot. De még lesz majd sokkal többem is."

"Még nem jutottam túl a tékozláson. Folytatni fogom, amíg csak vagyonom maradéka el nem uszik. En a gazdagság minden mozzanatát meg akarom figyelni. Eddig sohasem szoktam inni, de most meg akarom érteni a munkátlan gazdagok részegeskedé-sét. Most whiskey ivásra adtam magam. A napi fo-gyasztságomat már eddig is felvittem egy pintig, de nem nyugszom, amíg a napi két quartot el nem érem. Eddig sohasem dohányoztam. Most rászoktattam ma-gam a költséges szivarozásra. Megnősültem s tisztára csak azért, hogy a házasság élet és a pénz viszonyát

tanulmányozhassam. S rájöttem, hogy a mai házasság hazug dolog. Az asszony ma csupán azért lesz feleséggé, hogy készpénzt, vagy támogatást nyerjen férjétől — csupán ezért és semmi másért. A pénz-met arra használom, hogy mindent próbára tegyek. Próbára teszem a tisztességes asszonyt, hogy lássam, mint fogja megrontani a pénz. Próbára teszem a barátot, hogy lássam, mint fog mosolyogni azért, amit kaphat. S próbára teszem az ellenséget, hogy lássam, mint hull le haragja a pénz láttára. Oh! ele-gendő anyagom lesz arra, hogy megmutassam az embereknek a pénz gonoszságát."

Közben a telefon időnként csegett és csegett. Egy detektív ügynökség szerződést kívánt kötni Gyémánt Marty őrszére. Egy jótékonyági egyesü-let adományért könyörgött. Egy barát kölcsönért folyamodott. A tékozló fiu kedves türelemmel kérte őket, hogy várjanak, amíg felöltözik. De a kérék

vonakodtak haladékot adni. Ezután megszólalt a házi csengő és egy erőszakos kérelmező feltépte az ajtót. Gyémánt Marty mosolygott. Gyémánt Marty ellenállhatatlanul szórta a pénzt, dobálta, hajigálta ki zsebéből, erszényeiből, mintha az ellenségeit rázná le magáról, az ellenségeit vetné el magától. S modulataiban olyan könnyedség és felszabadultság lengett, mint a nagy betegében, aki a mérgeitől szabadul meg.

Sok ember tervezte azt, hogy gazdagságával az emberiségnek fog szolgálatot tenni. Egyesek hatalmas intézményeket alapítottak. Mások jótékonyági ügye-ket támogattak. Ismét más érzékeny lelkek vissza-utasították a váratlanul rájuk szálló örökséget. De Gyémánt Marty lelkes költsékesével ugy látszik a legszórakoztatóbb módot mutatta meg erre a célra — s bizonyos, hogy módszerét még sokan fogják majd követni.

LT egy...
egy hatalm...
nevű, akik...
Pálma és L...
ma leány...
te a lovat...
a kardot...
Aki az...
annak meg...
megfogadta...
különb haj...
alamennyi j...
ste.
Örökre part...
otta az ap...
egyik kéré...
el a térről, k...
fájdalomtól...
szegyetől.

kis ka
a ro

GYSZER a r...
volt és elha...
dászni meg...
nyére. Ant...

Gyerekek...
ne menjetek...
szal.

A róka gyere...
gy jóka lesze...
elindult, po...
keritsen va...
Ment mendeg...
álta, egyse...
amelyiken e...

No, ez épp...
mondotta róka...
nyattal a tó...
Mikor a t...
egmőlította a...
Nem jönné...
parta sétálni...

Nem megy...
kaca — mert...
Dehogyan...
sincs, csak...
am, hogy szép...
megmúlhasam...
alos lépteiben...
k, mert hidd...
gan előkelően...

A kis kacsa b...
vén róka hizel...
ogy nem akar...
na, csak az ő t...
mulni és könnye...
gyerködni. Bús...
parta, de allg...
am, a róka nyak...
pogott szegén...
róka-fiótkának...

A

NYULAK...
panaszolták...
a békának.

Örökös féle...
emberek és áll...
egyik szónokai...
rúkk és majd...
állat martaléka...
me rettegésünk...
Máskül Jobb les...
szere meghalunk...
S nekirohanta...
léleki tónak, ho...
halálukat. De e...

kész...
örült

Pálma és Liliom

(MESE.)

VOLT egyszer sziklavárában egy hatalmas lovak, Barkó nevű, akinek két leánya volt: Pálma és Liliom. Pálma leány volt, de jobban megülte a lovat akármelyik férfinnél és a kardot is keményebben forgatta. Aki az ő kezét megkérte, annak meg kellett vele vívni, mert megfogadta, hogy csak magánál különb bajnok felesége lesz. De valamennyi jelentkező kérését legyőzte.

— Örökre pártában maradsz, — mondotta az apja, mikor látta, hogy egyik kérés után másik után viszik el a térről, kit hamuszínű arcú, a fájdalomtól, kit vérszíves arcú, a szegénytől.

Liliom ellenben szelid és csöndes természetű volt, akinek legnagyobb öröme volt, ha lesurrantott a patak partjára és elbeszélhetett a vízi virággal meg a madarakkal. Ő maga is oly fehér és vékony volt, mint a lilium. Az apja nem is szerette.

— Te nem az én leányom vagy, — mondotta mérgesen. — A te apád a patak volt, az anyád valami vízi virág. Pálma az én leányom, mert az piros, bátor, szép! Eredj a szemem elől!

Ki is használta Pálma azt, hogy az apja kedvence volt, mert csak úgy bánt a hugával, mint a cselédél és még a Pálma vén komor-nája is oly dühösen kiabált Li-

liommal, mintha nem is a várur egyik leánya, hanem mindenki pesztonkója lenne. Egy napon deli lovak vetődött a vidékre. Amint kiserővel a patak mentén lovagolt, meglepetve látta ott Liliomot, akit egy csapat állat, bárány, nyul, őz, pele, galamb fogott körül és simult hozzá szeretettel. Ugytetszett, mintha a leány értené az állatok nyelvét és csevegne velük.

— Ej, ej, — szólt a bárányhoz — hát megharagot az a csuf kutya? Hadd lám, majd kimosom a sebet. Hát neked, nyulcskám, mi bajod? Megcsipte a füledet a varju? Hiszen azért még nem esik ki a világ feneké.

— Ki ez a leány? — kérdezte

a lovak, aki észrevétlenül volt tanu-a bájos jelenetnek.

— Barkó vitéz kisebbik leánya, Liliom, — felelték a kiseről.

A lovak tüstént elhatározták, hogy Liliom lesz a felesége, vagy senki. Barkó vitéz vára elé vágatott és megfutta kürtjét.

— Ki vagy? — kiáltott le a várur.

— Lovag vagyok, a lányod kezét kérem.

A hivat leeresztették s a vár piacán már harcra készen várta a kérés Pálma. De bizony mesterére akadt a kardos leányzó, mert a lovak kiütötte a fegyvert a kezéből.

— Győztél lovak, tied a le-

nyom keze! — kiáltotta Barkó vitéz.

— Nem, uram, — felelt a lovak, — nem érdemlem meg Pálma leányod kezét, mert én ugyan legyőztem Pálmat, de engem viszont legyőzött Liliom leányod.

— Liliom? Hiszen annak sohasem volt kard a kezében!

— Nem karddal, hanem a jószágával győzött le. Én az ő kezét kérem.

— Hát ki vagy te?

— Én Levente király vagyok. Bezzeg mérgelődött Pálma, mikor kislút, hogy Liliomból királyné lesz. Később tudta meg, hogy értékesebb az a győzelem, amit a leány jóssággal és szelidséggel vív ki, mint fegyverrel.

A kis kacska meg a róka

EGYSZER a róka nagyon éhes volt és elhatározta, hogy vadászni megy valami jó pecsenyére. Azt mondta a fióknak:

— Gyerekek, jól viselkedjétek, ki ne menjétek a házból, míg oda járok, mert találkozhattok a vadással.

A róka gyerekek megígérték, hogy jók lesznek és a vén róka erre elindult, hogy valami pecsenyét keressen vacsorára.

Ment mendegélt, erdőp, mezőkön által, egyszer csak egy tóhoz ért, amelyiken egy vadkacska uszka.

— No, ez éppen jó lesz nekem — mondotta róka koma és nagy vigyázattal a tó partjához lopódzott. Mikor a tó partjához ért, megőljötta a vadkacsát.

— Nem jönnél-e ki egy kicsit a partra sétálni? Olyan szép az este.

— Nem megyek én — mondta a kacska — mert megesez.

— Dehogyan eszlek. Eszem ágában sincs, csak éppen azt szeretném, hogy szép tarka ruhádat megbámulhassam, könnyed, fiatalos lépteidben gyönyörködhessek, mert hídd el, senki se tud olyan előkelően járni, mint te.

A kis kacska boldogan hallgatta a vén róka hízélgéseit és elhitte, hogy nem akar egyebet róka koma, csak az ő tarka ruháját bámulni és könnyed lépteiben gyönyörködni. Büszkén lépett ki a partra, de alig, hogy kilépett, hán, a róka nyakoncsipte és hiába hápogott szegény, vitte haza a róka-fióknak vacsorára.

Szeretitek-e a lovak, fiaim? Jónai bácsi nagy barátja a paripának, különösen az olyanoknak, amely jól fut.

Mese egy csésze teáról

VOLT egyszer egy hercegnő, aki igen szerette a teát süteménnyel. A bájos hercegnő szerelmes volt a szomszédos ország királyának a fiába. A királyfi is szerette a hercegnőt, de vonakodott megkérni a kezét, mert úgy ő maga, mint az egész királyi udvar, ártalmasnak tartotta a teát és a világit sem itta volna meg. Ő bizony elvárta, hogy a felesége se legyen teaivó.

A királyfi tudta a hercegnővel, hogy házasságuk feltétele az, hogy mondjon le a tea élvezetéről. Erre a hercegnő azonban nem volt hajlandó.

Durcáskodtak a szerelmesek heteken keresztül, egyik se engedett a másiknak.

Közben a hercegnő bánatában lesoványodott, étvágya megeseként s olyan válogatós lett, hogy semmi se ízlett neki, még a teát is egyszer keserűnek, máskor tuidesnek, majd gyengének, aztán erősenk találta. No, volt hadd el hadd a cselédségnek.

Tudta a hercegnő, hogy nyakassága tette beteggé, de azért nem engedett.

Egy csunya napon végre óriási szélvész támadt, amely rombadöntötte mindkét királyi palotáját.

A romok közt első kérdése az volt a hercegnőnek, hol van a királyfi, vajjon él-e, a királyfi meg felőle tudakozódott elsősorban.

Mihelyt meglátták egymást, fölkiáltott a királyfi:

— Milyen kegyetlen is vagyok én! Hogy tudok én ilyen csekély dolgot, mint a tea, megtagadni ettől a bájos hölgytől!

— Törődöm is én a teával, — vigasztalta a hercegnő, — csak enyém legyen a szép királyfi.

Erre boldogan egymás keblére borultak s hamarosan egymáséi is lettek.

Ha szélvész nem jön, tán most is dacolnak.

Az a tanácsom, kis olvasóim, hogy ti, ha nézeteltéréstek támad, ne várjatok, hogy szélvész győzzen meg benneteket arról, hogy oktalanság csekélység miatt kelemetlen örököt szerezn magatoknak

A nyul és a békák

ANYULAK egyszer keserűen bajtól és csodálatos alakjuktól a békák, kik egész sereggestől ültek a parton, úgy magrémtültek, hogy gyorsan a víz alá merültek.

— "Megálljatok!" kiáltott ugyan az a szónok, "mégis jó lesz nekünk még egy kicsit várni a meghalással, mert ha, amint látjátok, még olyan állat is van, amely tölünk retteg, akkor azok bizonyosan még nálunk is szerencsésebbek."

S nekirohantak mindnyájan a közel tónak, hogy abban leljék halálukat. De ettől a nagy ro-

A mexicói nyereg

(Folytatás a 10-ik oldalról.)

mohlepten buslakodik a szilaj agarak is eltűntek a pusztuló magyar mult sok ősi emlékével. Fehérbodros fejkötőjében a magános özevgyesre maradt öreg nemzetes asszony pedig holtáig keseredetten panaszkodta:

— A mi fajtánknak nem jó az idegenekkel barátkozni, elgyűlni... Lám, az én jó uramra is halált hozott az az átkos, idegen mexikói nyereg... Mídon lovasbándérjumat vezetett a követünk elé, mexikói nyergével akart pompázni, ám a mőzsárgyú lövésektől betörtetlen fiatal lova megriadt, vadul félreugrott és a mexikói nyeregnek a haslósíja kettészakadt... Drága jó uram sem volt már ekkor a régi madárhúsu Bocskai huszár, inkább elhízott, vérmes ember volt már s midőn a nyereggel lezuhant, fővel egy köoszlopnak esett... Nekem a holttestét hozták haza... Isten pusztítsa el ezt a mexikói nyergét, még az idegeneknek a barátságát!

Becsüld meg életedet

Becsüld meg életedet

GYERMEKEK MŰCSARNOKA

